

Sadržaj 7. broja

Civilnodruštvo.hr
god. 3., br. 7, 2006.

Uvodnik

/ Cvjetana Plavša-Matić /

Programi Europske unije otvoreni organizacijama civilnoga društva

/ Jasminka Filipas /

PHARE 2006: Omogućavanje aktivnoga doprinosa civilnome društvu u pretpristupnom procesu

/ Zrinka Čornij /

Hrvatska od 2006. u programu Zajednice "Ravnopravnost spolova"

/ Mihaela Jović /

LIFE III, program EU za zaštitu okoliša, Hrvatskoj donio 8 milijuna eura

/ Biserka Puc /

Što nakon pristupanja - iskustva iz Češke

/ Marek Gajdoš /

Europski socijalni fond - fond koji osnažuje zapošljavanje

/ Vera Babić /

Udruge izvješćuju s međunarodnih skupova: Savez izviđača Hrvatske

Aktivisti Greenpeace-a i stručnjaci UN-a ne slažu se u procjeni posljedica Černobila

/ dr. s. Zdenko Franić /

Predstavljamo korisne web stranice

"Ja, projektoplovac" - knjiga za najmlađe pisce projekata

/ Ranko Milić /

Je li Vlada spremna za nepopularne mjere suzbijanja korupcije?

/ Antun Zorislav Petković /

Pitate/Odgovaramo

/ mr. sc. Marija Zuber, Računovodstvo i financije /

Sa svih strana

Za udругu Krijesnica

Uvodnik

Poštovane čitateljice i poštovani čitatelji,

ovim brojem časopisa "Civilnodruštvo.hr" ulazimo u drugu godinu kontinuiranog praćenja i bilježenja onoga što je bilo važno za razvoj civilnoga društva u Hrvatskoj i svijetu - od pokretanja novih inicijativa do pronalaženja potpuno novih načina predstavljanja organizacija civilnoga društva.

Ovaj put govorimo o mogućnostima i povoljnim prilikama za organizacije civilnoga društva: o onima koje smo imali, koje imamo i koje će se tek otvoriti.

Riječ je o fondovima Europske unije otvorenim za organizacije civilnoga društva. U tom kontekstu predstaviti ćemo najvažnije programe financijskih potpora EU otvorenih organizacijama civilnoga društva. Pa tako možete pročitati kako je pripremljen novi program PHARE 2006, na koji način se fondovi EU koriste za zaštitu okoliša ili protiv socijalne isključenosti, što je to Europski socijalni fond i kada će se moći koristiti, koja su iskustva u korištenju EU fondova čeških organizacija civilnoga društva nakon što je Češka postala punopravna članica EU i još mnogo drugih zanimljivosti.

U okviru središnje teme ovog broja časopisa pročitajte još i o zanimljivim i korisnim Internetskim stranicama posvećenim praćenju i diseminaciji informacija o Europskoj uniji.

Uz ovaj broj časopisa svim pretplatnicima poklanjamo vrijednu knjigu "Uokvirite svoju ideju" u izdanju Udruge SMART iz Rijeke koja na jednostavan i praktičan način pomaže u upravljanju projektnim ciklusom i izradi logičkog okvira pri planiranju i pisanju prijedloga projekta bez obzira na to je li riječ o projektu koji prijavljujete na natječaje domaćeg ili međunarodnog donatora, uključujući pri tome i Europsku komisiju.

A, ako imate djecu ili pak radite s djecom, pa ih želite naučiti da i oni "projektno" misle, svakako Vam preporučujemo vrlo zanimljivo i djeci prilagođeno štivo knjige "Ja, projektoplovac" koju predstavljamo u časopisu.

Iz svijeta mladih (i onih koji se osjećaju mladima) dolazi i izvješće s nedavno održanog Europskog skautskog (izviđačkog) simpozija u Limasolu na Cipru.

Nismo mogli zaobići niti dvije trajno aktualne teme: prva je godišnjica velike nuklearne katastrofe u Černobilu, a druga je vezana uz veliki i međunarodni i nacionalni problem - korupciju.

Dobra je vijest, koju prenosimo u ovom broju, da je nakon 68 dana intenzivnog rada, Radna skupina za izradu Prijedloga Nacionalne strategije poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva uspješno okončala pripremu teksta Strategije, održala 4 javne rasprave, te usklađeni Prijedlog Nacionalne strategije predala Uredu Vlade RH za udruge i potpredsjednici Vlade RH, Jadranki Kosor, čime je taj dokument i službeno upućen u postupak usvajanja Vladi Republike Hrvatske.

Nadamo se da ćete tekstove objavljene u ovom broju sa zanimanjem pročitati te da ćete se odlučiti, ako to do sada još niste, na pretplatu na časopis. Podsjećamo da je časopis *Civilnodruštvo.hr* dvojezični dvomjesečnik kojeg izdajemo i u elektroničkom obliku na Internet portalu www.civilnodrustvo.hr, a kao tiskovina dostupan je isključivo u pretplati.

I na koncu, kao i do sada - pozivamo Vas na suradnju - upućivanjem prijedloga, mišljenja, Vaših stajališta. Naši podaci za kontakt su: telefaks broj 01/23 99 111 ili adresa e-pošte info@zaklada.civilnodrustvo.hr

Ugodno Vam čitanje,

Cvjetana Plavša-Matić

Programi Europske unije otvoreni organizacijama civilnoga društva

Nevladine organizacije trebaju pomno pratiti sve što se događa na europskoj, regionalnoj i domaćoj sceni, od državne uprave tražiti da im osigura administrativnu i drugu pomoć (prije svega pravodobne informacije) za što lakše uključivanje u programe za dobivanje financijske potpore. A kako je jednostavnije dobiti novac za projekte od regionalnog značaja, trebale bi poraditi i na suradnji sa istim i sličnim udrugama iz susjednih zemalja.

Piše: Jasminka Filipas

Udruge moraju poraditi na vlastitoj informiranosti i regionalnom umrežavanju

Tijekom 2006. na raspolaganju 140 milijuna eura za tri programa

Približavanje Europskoj uniji Hrvatskoj donosi sve više mogućnosti za korištenje pomoći iz programa EU namijenjenih strukturnoj prilagodbi (pravnoj stečevini EU-a, poljoprivredi, zaštiti okoliša, prometu, obrazovanju, i slično). U tu svrhu formirani su razni programi: PHARE za jačanje institucija i kohezije budućih članica, ISPA za usklađivanje sa zakonodavstvom EU-a na području zaštite okoliša i prometa, te SAPARD za razvoj poljoprivrede i ruralnog razvitka. Hrvatska ove godine iz navedena tri programa može 140 milijuna eura (80 milijuna za PHARE, 35 milijuna za ISPA i 25 milijuna za SAPARD). Ti bi programi sljedeće godine trebali biti zamijenjeni jedinstvenim prepristupnim instrumentom pod nazivom IPA (Instrument for Pre-accession Assistance).

Kada Hrvatska postane članica EU moći će koristiti novac i iz drugih strukturnih i kohezijskih fondova, kao što je, primjerice, u razdoblju 1996. - 2000. godine koristila novac iz programa Obnova (obnova razorenih područja i povratak izbjeglica). Još se koriste i sredstva iz CARDS programa pomoći zemljama Jugoistočne Europe, koji je namijenjen izgradnji institucija i jačanju obveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. Nacionalna komponenta CARDS-a zatvorena je 2004. godine, a regionalna traje još ove godine. Osim spomenutih, u Hrvatskoj su aktualni i programi Zajednice TEMPUS (program za visoko obrazovanje), LIFE za zaštitu okoliša, YOUTH (podrška neformalnom obrazovanju mladih), Šesti okvirni program za istraživanje i razvoj, te inicijativa INTEREG III (inicijativa za prekograničnu suradnju). U njima

(s izuzetkom Šestog okvirnog programa) Hrvatska sudjeluje kao treća zemlja (pod posebnim ili u ograničenim dijelovima).

Hrvatska kroz PHARE u dvije godine 167 milijuna eura pomoći

Hrvatskoj je kroz PHARE program prošle i ove godine dodijeljeno 167 milijuna eura pomoći. Provedba projekata i natječaja traje do kraja 2009. godine, a korisnici tog programa mogu biti tijela državne uprave, javna poduzeća i nevladin sektor. Krajnji korisnici ISPA programa su središnja tijela državne uprave i jedinice lokalne samouprave te javna poduzeća. Sredstva iz SAPARD programa početak će se dodjeljivati za otprilike mjesec dana, a za upravljanje programom zaduženo je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva. Početkom sljedeće godine ovaj bi program trebala zamijeniti 5. komponenta pretpripravnog programa IPA (IPARD), ali se još uvijek ne može sa sigurnošću reći koliko će ta komponenta biti financijski .

Programi Zajednice načelno su do 1997. godine bili namijenjeni državama članicama, a od tada i zemljama kandidatkinjama, pod uvjetom da i same financijski doprinose tim programima, odnosno plaćaju određenu članarinu. Najvažniji programi zajednice su Šesti okvirni program za istraživanje i razvoj, Jednakost spolova, Carine 2007, Fiscalis 2007, Marco Polo, Inteligentna energija Europe, Program IDABC, Mjere Zajednice u području zapošljavanja, te Višegodišnji program za malo i srednje poduzetništvo. Hrvatska je do sada pristupila samo prvom spomenutom programu, inače 17,5 milijardi eura. U Ministarstvu vanjskih poslova i europskih integracija napominju da su u sklopu Okvirnog sporazuma dosad potpisani i Memorandumi o suglasnosti o administrativnim i financijskim uvjetima sudjelovanja Hrvatske za Mjere zapošljavanja, te program Inteligentna energija u Europi, koji završavaju ove godine. Krajem ove godine otvorit će se sljedeći ciklus Šestog programa, tzv. Sedmi okvirni program, koji će trajati sedam godina i imati proračun od 50 milijardi eura.

NVO korisnici programa CARDS, PHARE i programa Zajednice

Prema riječima mr. Andreje Dokić, voditeljice Centra za europske pretpripravne programe Hrvatske udruge poslodavaca, koja je i voditeljica koordinacije pregovaračkih timova HUP-a, na sufinanciranje od strane europskih financijskih instrumenata velikim dijelom imaju pravo i nevladine i neprofitne udruge. Kao krajnji korisnici mogu sudjelovati u gotovo svim projektima PHARE-a i CARDS-a (za regionalne projekte CARDS-a može se aplicirati samo do kraja ove godine), te pojedinim programima Zajednice.

CARDS prate odredbe iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, a obuhvaća povratak izbjeglica, suradnju u pograničnim i graničnim regijama, pružanje socijalnih usluga, potporu društvu u području zaštite okoliša, potporu reformama u obrazovnom sustavu, aktivnosti širenja razine svijesti o europskim integracijama i drugim razvojnim strukturama, potporu održivim socijalnim, ekonomskim i humanističkim razvojnim procesima, institucionalnu potporu te jačanje ljudskih potencijala za razvoj lokalnih struktura u suradnji s partnerskim institucijama.

PHARE, kao logičan nastavak CARDS-a, veliki značaj pridaje i nevladinim i neprofitnim organizacijama. Njegove glavne komponente uključuju jačanje institucionalnog i pravnog okvira za prihvatanje europskog zakonodavstva te za učinkovito i održivo djelovanje u europskom političkom sustavu, kao i ekonomsko-socijalnu koheziju. , kazala je Dokić i dodala da je trenutačno aktualan natječaj za prijavu malih projekata koji osiguravaju podizanje razine

svijesti o europskim integracijama i proširenju EU-a. Natječaj je otvoren do 20. lipnja, a maksimalna vrijednost projekta ne smije prelaziti 500.000 eura. PHARE za ovaj projekt osigurava sufinanciranje čak 90 posto prihvatljivih troškova. Za druge se projekte, inače, može dobiti do 75 posto troškova.

Prihvatljivi su, savjetuje Dokić, kvalitetni projekti izrađeni sukladno natječajnim kriterijima, što znači da jasno prikazuju ciljeve i vodeće principe programa, i njihovu povezanost s potrebama u regiji, kao i održivost, operativni kapacitet i iskustvo uključenih partnera.

Za NVO otvoren i Sedmi okvirni program za istraživanje i razvoj

Sedmi okvirni program za istraživanje i razvoj (FP7) u istom će programskom razdoblju osigurati benefit za neprofitne istraživačke organizacije, te za predstavnike civilnog društva koji će moći aplicirati za najviše 75 posto troškova po projektu.

Dokić napominje da će se FP7 temeljiti na četiri osnovne komponente istraživanja: suradnji, idejama, ljudima, mogućnostima i sposobnostima, te na dva posebna programa: za ne-nuklearno i nuklearno istraživanje. Prednost će imati programi koji će poticati međunarodnu suradnju na razvoj istraživanja koja odgovaraju potrebama europske industrije. Osim neprofitnih istraživačkih organizacija, za taj će program moći aplicirati i javni sektor, ustanove srednjeg i visokog obrazovanja te male i srednje tvrtke.

Budući da Europska komisija smatra kako je potrebno poboljšati komunikaciju i bolje razviti postupak donošenja zakona u EU, NVO mogu biti nezaobilazni partneri u svakom projektu (sudjelovati kao promatrači, u evaluacijskom postupku, u raspravama oko istraživačke agende, itd.).

Snažan poticaj regionalnoj umreženosti NVO

Trenutno su u EU aktualne rasprave o uključivanju nevladinih udruga u stvaranje partnerstva s ostalim relevantnim institucijama na lokalnom i regionalnom nivou. Cilj im je povećati kvalitetu programiranja strukturnih fondova te praćenje provedbe, nadzora i vrednovanja novčane potpore kako bi se zajamčilo održivo korištenje strukturnih fondova.

Oformljena je čak i koalicija nevladinih neprofitnih udruga, kako bi se što značajnije utjecalo na reformu fondova i oblikovanje održivog regionalnog razvoja.

Namjera je da se kroz stvaranje regionalne umreženosti nevladinih organizacija prošire saznanja o regionalnoj politici, a njihov utjecaj dobije odlučujući *impact* kroz sudjelovanje u nadzornim tijelima, odborima za odabir projekata, te oblikovanje operativnih programa koji utvrđuju smjernice programiranja projekata.

, zaključila je Dokić.

Drugim riječima, nevladine organizacije trebaju pomno pratiti sve što se događa na europskoj, regionalnoj i domaćoj sceni NVO-a, a od državne uprave tražiti da im osigura administrativne i druge alate (prije svega pravodobne informacije) za što lakše uključivanje u projekte i dobivanje financijske potpore. A kako je lakše dobiti novac za projekte od regionalnog značaja, trebale bi poraditi i na suradnji sa istim i sličnim udrugama iz susjednih zemalja.

PHARE 2006

Projekt: Omogućavanje aktivnog doprinosa sektora civilnog društva u pretpristupnom procesu

Piše: Zrinka Čornij, Ured Vlade Republike Hrvatske za udruge

Dodjela novčane potpore ovom projektu realizirat će se kroz 3 natječaja za tri prioritetna područja - zaštita okoliša, demokratizacija i ljudska prava, i mladi. Raspisivanje natječaja očekuje se tijekom 2007. godine, a predviđeni ukupni iznos (za sva tri natječaja) iznosi 2.980.000,00 eura. Nakon što je Vlada RH odobrila ovaj projekt zajedno s grupom projekata u okviru nacionalne komponente Phare programa za proračunsku godinu 2006., potrebno je i službeno odobrenje Europske komisije koje se očekuje u skoro vrijeme.

Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske, uz sudjelovanje Savjeta Vlade RH za razvoj civilnog društva kao savjetodavnog tijela Vlade RH za pitanja civilnoga društva, te uz konzultacije s predstavnicima civilnog društva i svim zainteresiranim dionicima, pripremio je prijedlog projekta za financiranje iz sredstava Phare programa 2006 pod nazivom "Omogućavanje aktivnog doprinosa sektora civilnog društva u pretpristupnom procesu".

Tijekom pripremanja prijedloga projekta u obzir su uzeti svi mjerodavni europski i hrvatski strateški dokumenti (Europsko partnerstvo, Nacionalni program pristupanja EU, sektorske strategije i sl.). Također su se redovito provodile i konzultacije s Delegacijom Europske komisije, Ministarstvom vanjskih poslova i europskih integracija, Ministarstvom financija/Središnjom jedinicom za financiranje i ugovaranje te drugim relevantnim ministarstvima i državnim tijelima.

Važno je napomenuti: Vlada Republike Hrvatske odobrila je navedeni projekt zajedno s grupom projekata u okviru nacionalne komponente Phare programa za 2006. proračunsku godinu. Vlada RH dala je i praktičnu potporu sufinancirajući dio sredstava potrebnih za provedbu ovog projekta. Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija uputilo je godišnji paket projektnih prijedloga na odobrenje Europskoj Komisiji u Bruxellesu. Službeno odobrenje čitavog paketa projektnih prijedloga u sklopu Nacionalne Phare 2006 komponente dao je Phare upravljački odbor u kojem se nalaze predstavnici svih članica EU. Ovaj paket potom je proslijeđen na službeno odobrenje i samoj Europskoj komisiji, očekuje se njihova odluka o financiranju spomenutog paketa projekata.

Nakon službenog odobrenja, ova shema za dodjelu financijskih potpora provest će se kroz 3 natječaja za tri prioritetna područja; raspisivanje natječaja može se očekivati tijekom 2007. godine. Ukupna raspoloživa sredstva (za sva tri natječaja) iznose 2.980.000,00 eura.

Ministarstvo financija/Središnja jedinica za financiranje i ugovaranje provodit će natječaje prema standardima i procedurama Europske komisije, a njihovu objavu možete pratiti na stranicama <http://cfcu.mfin.hr>.

Omogućavanje aktivnog doprinosa sektora civilnog društva u pretpristupnom procesu

Opći cilj sheme za dodjelu financijskih potpora

Omogućiti sudjelovanje i aktivan doprinos organizacija civilnog društva (OCD) u osmišljavanju, provedbi i praćenju razvojnih procesa (na svim razinama) u Republici Hrvatskoj, nužnih za pridruživanje EU i provedbu *pravne stečevine EU* te za podizanje svijesti o europskim integracijama.

Svrha sheme za dodjelu financijskih potpora

Poduprijeti provedbu projekata OCD-a koji će doprinijeti uspješnom procesu pridruživanja, ispunjavanju političkih kriterija za punopravno članstvo u EU, usvajanju *pravne stečevine* (gdje je primjenjivo) u sljedećim podsektorima:

Zaštita okoliša i održivi razvoj
Demokratizacija i ljudska prava

Mladi, kroz unutar-sektorsku i međusektorsku suradnju i partnerstva te promociju vrijednosti EU.

Očekivani rezultati projekta

Povećano sudjelovanje javnosti u osmišljavanju, provedbi i praćenju javnih politika na svim razinama i povećan kapacitet OCD-a da utječu na kreiranje javnih politika, pomoću: unaprijeđene suradnje unutar sektora CD-a

unaprijeđene međusektorske suradnje s javnim sektorom, te privatnim sektorom na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini

Podignuta razina informiranosti i znanja građana i OCD-a o:

procesu pristupanja Europskoj uniji i utjecaju na RH

pravnoj stečevini EU (Acquis-u)

vrijednostima EU i konceptu Europskog građanstva.

Prioriteti koje će morati zadovoljavati projekti OCD-a:

Poticanje lokalnog razvoja i sudjelovanja građana

Uspostavljanje lokalnih/regionalnih partnerstava među sektorima (javni, privatni, civilni) za rješavanje određenih problema

Umrežavanje organizacija civilnog društva.

Podsektori i teme

Financijske potpore dodjeljivat će se u tri spomenuta podsektora, i odnosit će se na teme navedene u nastavku.

ZAŠTITA OKOLIŠA I ODRŽIVI RAZVOJ

Podizanje svijesti i edukacija o odgovornom upravljanju okolišem i principima održivog razvoja

Energetski učinkovito korištenje energije, korištenje obnovljivih izvora energije i održiva gradnja

Zaštita prirode uz naglasak na bioraznolikosti te poticanje sudjelovanja OCD-a u zaštiti bioraznolikosti

2. DEMOKRATIZACIJA I LJUDSKA PRAVA

a) Protukorupcijske mjere

b) Mobilizacija lokalne zajednice i OCD-a za:

- rješavanje lokalnih problema, posebice marginaliziranih skupina

- poticanje dijaloga i pomirbe

c) Zaštita prava djece

d) Promicanje ravnopravnosti spolova

3. MLADI

a) Promicanje i aktivno sudjelovanje mladih u definiranju i provedbi razvojnih politika na svim razinama

Osiguravanje pristupa informacijama važnim za život i rad mladih

Podupiranje i promocija neformalnog obrazovanja i volonterskog rada

Hrvatska od 2006. u programu Zajednice Ravnopravnost spolova

Za ravnopravnost spolova 50 milijuna eura

Svim zemljama članicama EU i kandidatkinjama u razdoblju od šest godina (2000. - 2007.) na raspolaganju je (bio) proračun od 50 milijuna eura za aktivnosti vezane uz ekonomsko osnaživanje žena, jednako sudjelovanje žena i muškaraca u političkom životu i procesima odlučivanja, borbu protiv nasilja nad ženama, uživanje jednakih socijalnih prava te uklanjanje spolnih uloga i stereotipa.

Piše: Mihaela Jović, Ured Vlade Republike Hrvatske za ravnopravnost spolova
mihaela.jovic@vlada.hr

Hrvatska tek u 2006. započinje sudjelovanje u ovom programu

Nakon potpisivanja Memoranduma o suglasnosti i uplate članarine od 30.000 eura u proračun Europske unije, Hrvatska će u 2006. godini započeti sudjelovati u programu Zajednice Ravnopravnost spolova. Program je dio pravne stečevine Europske unije unutar poglavlja Socijalna politika i zapošljavanje i smatra se jednim od instrumenata neophodnih za provedbu Okvirne strategije Zajednice o ravnopravnosti spolova, koja je također dio službenog *acquisa*. Ustanovljen je u prosincu 2000. za petogodišnje razdoblje, ali je produžen na 2006. godinu.

Cilj Programa je promicanje načela ravnopravnosti spolova i uklanjanje svih oblika spolne/rodne diskriminacije. Treba pridonijeti osviještenosti građana Unije, zemalja pristupnica i kandidatkinja, o vrijednostima i aktivnostima koje promiču rodnu ravnopravnost, kao i poboljšati razumijevanje borbe protiv izravne ili neizravne diskriminacije, koje su regulirane zakonodavstvom Europske unije.

Svim zemljama članicama i kandidatkinjama u šestogodišnjem razdoblju na raspolaganju je (bio) proračun od 50 milijuna eura za realizaciju raznih projekata radi provedbe Okvirne strategije Zajednice o ravnopravnosti spolova. Strategija obuhvaća aktivnosti vezane uz ekonomsko osnaživanje žena, jednaku participaciju žena i muškaraca u političkom životu i procesima odlučivanja, borbu protiv nasilja nad ženama, uživanje jednakih socijalnih prava te uklanjanje spolnih uloga i stereotipa.

Program financira tri vrste aktivnosti: kampanje, istraživanja, međunarodnu suradnju

Program Zajednice omogućava financiranje tri vrste aktivnosti:

1. organizaciju seminara i konferencija za mobiliziranje ključnih aktera u Hrvatskoj u području ravnopravnosti spolova; podrazumijeva i podršku za ažuriranje općih informacija i publiciranje nalaza relevantnih istraživanja kako bi se podizala javna svijest o oblicima spolne/rodne diskriminacije i promicala politika jednakih mogućnosti
2. provođenje analitičkih istraživanja o zastupljenosti žena i muškaraca u procesima odlučivanja, položaju žena na tržištu rada, primjeni zakona o ravnopravnosti

- spolova, utjecaju socijalne zaštite i oporezivanja na žene i muškarce te brojnih drugih evaluacija, kao i sudjelovanje u bazi podataka Komisije EU
3. jačanje međunarodne suradnje i razmjene iskustava među zemljama članicama i kandidatkinjama, u čemu sudjeluju najmanje tri države.

Program pokriva i administrativne troškove sudjelovanja jednog/e predstavnika/ice iz Hrvatske kao promatrača/ice na sastancima Odbora za upravljanje Programom i pri posjetima službenika/ica Komisije Hrvatskoj radi misija povezanih s Programom.

Uvjet sudionicima u Programu - međunarodna suradnja

Sudionici/ce Programa mogu biti nadležna državna tijela, tijela lokalne i regionalne samouprave, socijalni partneri, nevladine organizacije i organizacije koje rade na promicanju politike ravnopravnosti spolova, fakulteti, znanstveno-istraživački instituti, statistički zavodi i mediji, a financiranje projekata uvjetovano je ostvarivanjem međunarodne suradnje i formiranjem transnacionalne mreže partnera/ica.

Dio financijskog doprinosa od 30.000 eura, koji Hrvatska mora uplatiti u Opći proračun EU za sudjelovanje u programu, sufinancirat će se iz pretpristupnog programa PHARE, u iznosu od 25.000 eura, a 5.000 eura osigurano je iz Državnog proračuna RH za 2006. godinu na poziciji Ureda za ravnopravnost spolova.

Zemlje pristupnice i kandidatkinje za članstvo u Europskoj uniji prvi su put dobile mogućnost sudjelovanja u programima Zajednice 2002. godine. EU je tada potpisala Memorandum o suglasnosti s pristupnicama Estonijom, Litvom, Mađarskom, Ciprom, Slovačkom i Slovenijom, te kandidatkinjama Rumunjskom i Bugarskom.

Memorandum o suglasnosti Vlada potpisala u svibnju 2006.

Hrvatska vlada je 16. ožujka 2006. donijela Odluku o pokretanju postupka za sklapanje Memoranduma o suglasnosti između RH i EZ o sudjelovanju Hrvatske u Programu Ravnopravnost spolova. Nositelj projekta je Ured za ravnopravnost spolova. Prema informacijama koje su Uredu prosljedili predstavnici Stalne misije RH pri EZ u Bruxellesu, Memorandum je 22. svibnja 2006. u ime Vlade Republike Hrvatske potpisao veleposlanik Stalne misije RH pri EZ Branko Baričević. Ovih dana trebao bi ga potpisati i povjerenik Komisije za zapošljavanje, socijalne poslove i jednake mogućnosti Komisije Europskih zajednica Vladimir Špidla, te potom ratificirati hrvatska Vlada i Sabor. Budući da Program traje do kraja 2006. godine, Hrvatskoj nije preostalo puno vremena za provođenje Europske strategije o ravnopravnosti spolova. Međutim, zahvaljujući već ostvarenim kontaktima Ureda za ravnopravnost spolova s pojedinim zemljama članicama EU, dio programa koji se odnosi na jačanje međunarodne suradnje i razmjenu iskustava ima velike izgleda za realizaciju do kraja godine.

Hrvatska će s Maltom analizirati svoje i malteške mehanizme politike ravnopravnosti spolova

Ured je u ožujku ove godine primio poziv od Komisije za ravnopravnost spolova Republike Malte za sudjelovanje u projektu promicanja načela ravnopravnosti spolova na lokalnoj

razini. Cilj projekta je provođenje analitičkog istraživanja o dobrim i učinkovitim metodama implementiranima u lokalnim zajednicama, te institucionalnim mehanizmima formiranima u zemljama partnericama. Malta je za partnerice odabrala mediteranske zemlje: Portugal, Italiju, Grčku i Hrvatsku, pretpostavljajući da te zemlje imaju najviše zajedničkih obilježja i sličnih izazova u borbi za uklanjanje svih oblika spolne/rodne diskriminacije. Kako je Hrvatska u posljednje dvije godine dosta uložila u jačanje institucionalnih mehanizama za provođenje politike ravnopravnosti spolova, formirajući državna tijela, imenujući koordinate/ice u svim ministarstvima i inicirajući osnivanje povjerenstava za ravnopravnost spolova na lokalnoj razini, Ured za ravnopravnost spolova procjenjuje da je suradnja s Maltom idealna prilika za nezavisno vrednovanje učinjenog i postignutog. Malta će u svaku od zemalja partnerica poslati svoje stručnjake koji će analizirati strukturu mehanizama za provedbu politike ravnopravnosti i njihov utjecaj na jačanje svijesti o ravnopravnosti spolova na nacionalnoj i lokalnoj razini. Finalni izvještaj, za čije će se tiskanje i široku rasprostranjenost pobrinuti Ured, bit će dostupan javnosti na hrvatskom jeziku, a osim procjene stanja sadržavat će i preporuke za daljnje jačanje institucionalnih mehanizama radi postizanja stvarne ravnopravnosti između žena i muškaraca. Ured će na suradnju pozvati županijska povjerenstva i nevladine organizacije, a rezultati istraživanja analizirat će se na trodnevnoj konferenciji na Malti, gdje će hrvatska delegacija moći više saznati o malteškim mehanizmima i metodama provođenja politike ravnopravnosti spolova.

Program Ravnopravnost spolova nailazio na otpore u zemljama kandidatkinjama

Prema nezavisnoj evaluaciji dosadašnje uspješnosti programa Ravnopravnost spolova, koju je Komisija narucila 2002. godine, on je u brojnim zemljama kandidatkinjama, od kojih su neke sada već članice EU, odigrao značajnu ulogu pri uskladjivanju nacionalnih zakonodavstava sa službenim *acquisom* i primjeni EU zakonodavstva u provođenju politike ravnopravnosti spolova, posebno u područjima zapošljavanja, socijalne uključenosti i cjeloživotnog učenja. Međutim, osnivanje i jačanje institucionalnih mehanizama te mobilizacija ključnih aktera u mnogim su zemljama naišli na otpor zahvaljujući kulturnim razlicitostima i društvenim stereotipima. Primjerice, na provedbu tog dijela Programa 2003. utrošen je najveći dio godišnjeg proračuna, (od 39 do 52 posto), dok je na podizanje javne svijesti utrošeno od 35 do 42 posto, uglavnom za projekte državnih tijela. Na istraživanja i analize utrošeno je od 5 do 24 posto proračuna. Rezultati provedbe Programa, kao i natjecaji, pozivi za prijedloge projekata, odabrani projekti, studije, statistike i druge informacije, objavljeni su na web stranicama Europske komisije http://europa.eu.int/comm/employment_social/equ_opp/index_en.htm.

EK predlaže novi program PROGRESS koji bi od 2007. podržavao antidiskriminacijske programe

Iako činjenica da Hrvatska u ovaj program Zajednice ulazi tek u posljednjoj godini njegove provedbe nije potpuno zadovoljavajuća, važno je da se time otvara mogućnost sudjelovanja u novom programu koji tek predstoji. Naime, Europska komisija je Parlamentu i Vijeću predložila uspostavljanje novog programa Zajednice PROGRESS, za period od 2007. do 2013. godine. PROGRESS će omogućiti analizu socijalnih prilika u zemljama sudionicama, te pojednostaviti primjenu politike EU u području socijalne politike i zapošljavanja, poboljšanja radnih uvjeta, antidiskriminacije, socijalne uključenosti i ravnopravnosti spolova. No, Europska komisija i Europski parlament ne mogu se dogovoriti oko toga hoće li proračun

cijelog Programa za taj period iznositi 628,8 ili 854,2 milijuna eura. Bilo kako bilo, za promicanje ravnopravnosti spolova predviđeno je oko 10 posto sredstava, dakle 62,88 ili 85,42 milijuna eura, a svrha PROGRESS-a ostaje provedba Okvirne strategije Zajednice o ravnopravnosti spolova te pružanje podrške organizacijama koje se zalažu za jednake mogućnosti. Predviđene mjere su unapređenje sustava prikupljanja statističkih podataka, provođenje analiza i istraživanja o utjecaju postojećih zakona, strategija i protokola na ravnopravnost spolova, potpora primjeni EU zakonodavstva kroz seminare, radionice i umrežavanje postojećih tijela, organizacija i institucija, podizanje javne svijesti putem rasprava i konferencija, kao i jačanje mreže organizacija za promicanje politike i ciljeva Europske unije.

LIFE III, program EU za zaštitu okoliša, Hrvatskoj donio 8 milijuna eura

U sklopu programa LIFE III nijedna udruga nije ostvarila potporu

Piše: Biserka Puc, viša stručna savjetnica u Ministarstvu zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva

Kako je procedura pripreme projektnog prijedloga bila dosta zahtjevna i složena, iziskujući određene troškove bez jamstava da će projekt biti odabran, vjerojatno zbog takvih okolnosti nevladine organizacije uglavnom nisu sudjelovale u programu LIFE Treće zemlje.

Program LIFE je financijski instrument koji podupire politiku i zakonodavstvo zaštite okoliša Europske unije (EU); počeo se provoditi 1992. godine, a primjenjivat će se do 31. prosinca 2006.

Za program LIFE (I,II,III) ukupno je osigurano nešto više od milijarde eura. Taj novac namijenjen je spomenutim aktivnostima u zemljama EU, u zemljama koje nisu članice EU-a, kao i zemljama kandidatkinjama za članstvo s namjerom da formiraju i osmisle administrativne pretpostavke za zaštitu okoliša, očuvanje prirode i promicanje održivog razvitka. Program je podijeljen u tri područja: LIFE okoliš, LIFE priroda i LIFE Treće zemlje.

LIFE Treće zemlje trebao bi doprinijeti jačanju kapaciteta i administrativnih struktura potrebnih u sektoru okoliša kao i razvoju politika okoliša i akcijskih programa u trećim zemljama unutar Sredozemlja i Baltičkog mora, ali i istočnoeuropskih država kandidatkinja. Republika Hrvatska sudjeluje u tom programu od 2000. godine.

U Hrvatskoj su se na natječaje programa LIFE III Treće zemlje mogla prijaviti tijela državne uprave, javne ustanove, privatna i javna trgovačka društva te nevladine organizacije.

Međutim, unatoč mogućnosti da se novčano pomognu projekti nevladinih organizacija, niti jedan projekt organizacija civilnoga društva nije financiran u okviru ovoga programa za zaštitu okoliša. Budući da je procedura oko projektnog prijedloga bila dosta zahtjevna i složena iziskujući određene troškove ali bez jamstva da će projekt biti odabran, možda je to bio jedan od razloga da nevladine organizacije uglavnom nisu sudjelovale u programu LIFE Treće zemlje. Doduše, bilo je nekoliko pokušaja, ali više na razini dobre ideje nego cjelovitoga projekta, pa ih Ministarstvo zaštite okoliša kao provedbena jedinica za LIFE nije ni predložilo za razmatranje Uredu delegacije Europske komisije u Hrvatskoj.

U sklopu ovoga programa, do sada je odobreno ukupno 14 projekata. Korisnici donacija iz LIFE programa su sljedeće tvrtke i institucije: EKONERG, Institut za energetiku i zaštitu okoliša, Park prirode Lonjsko polje, Centar za transfer tehnologije, Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, Državni zavod za zaštitu prirode, Agencija za zaštitu okoliša, Hrvatske vode i Građevinski fakultet u Zagrebu.

Ukupna novčana vrijednost odobrenih projekata iznosi 8,546.507,31 eura. U toj sumi vrijednost potpora iznosi 5,731.269,94 eura (67,06 posto.) dok se ostatak od 2,815.237,37 eura (32,94 posto) odnosi na domaće sufinanciranje.

Za razdoblje od 2007. do 2013. godine planira se novi program LIFE+, ali Uredba Europske komisije još nije usvojena i ne zna se hoće li Republika Hrvatska moći sudjelovati u programu LIFE+. Prema zadnjim informacijama, za Tursku i Hrvatsku nisu predviđena sredstva u okviru LIFE+.

Detaljne informacije o programu LIFE III Treće zemlje dostupne su na web stranici: <http://europa.eu.int/comm/environment/life/home.htm> odnosno www.europa.eu.int/life

Program LIFE III financira obnovu 120 hektara ratom uništenih pašnjaka u Parku prirode Lonjsko polje

Europska komisija u okviru Programa LIFE III novčano podupire Javnu ustanovu Park prirode Lonjsko polje u provedbi projekta **Prema razumnom iskorištavanju u Parku prirode Lonjsko polje (Towards Wise Use in Lonjsko Polje Nature Park)**. **Ukupan iznos financijske potpore iznosi gotovo pola milijuna eura.**

Uz osnaživanje redovnih aktivnosti, Javna ustanova ovim projektom želi postići rezultate koji će, osim samom Parku prirode, koristiti i široj zajednici. Naime, po završetku projekta planira se obnoviti čak 120 hektara ratom uništenih pašnjaka u Parku prirode, što će svakako biti ekonomski podstrek za razvoj cjelokupnog kraja i bolji život njegova stanovništva.

Uz brojna jačanja institucionalne i kadrovske strukture, poboljšava se upravljanje ovom javnom ustanovom. Isto tako, planira se provođenje sustavnog kartiranja i analiza staništa zaštićenih biljnih i životinjskih vrsta u Lonjskom polju. Nakana je i objaviti monografiju o tradicionalnom sustavu korištenja prirodnih resursa u Srednjoj Posavini. U Parku prirode uredit će se i nove biciklističke i pješačke staze s promatračnicama.

U okviru ovoga programa, trideset djelatnika iz hrvatskih parkova prirode proći će program izobrazbe, pa će naša zakonom zaštićena područja prvi put dobiti osposobljene, posebno educirane nadzornike.

Program Globalne financijske potpore (*Global Grants*) - češko iskustvo

Globalna financijska potpora uči kako upravljati novcem iz Strukturnih fondova

Europski novac u rukama organizacija civilnoga društva može se shvatiti kao odskočna daska, ali istovremeno može biti i "poljubac smrti" za organizacije koje nisu sposobne upravljati novcem na način koji zahtijevaju Strukturni fondovi

Marek Gajdoš, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva u Pragu

U pretpristupnom razdoblju većina čeških organizacija civilnoga društva (OCD-a) puno je očekivala od pristupa Europskoj uniji i mogućnosti dobivanja financijske potpore iz Strukturnih fondova. Mnogi njihovi predstavnici prošli su edukaciju u kojoj su učili o Strukturnim fondovima i načinima postizanja uspjeha. Stekli su dojam da nema gotovo nijedne prepreke za dobivanje financijske potpore iz Strukturnih fondova. Logičan korak češke Zaklade za razvoj civilnoga društva iz Praga bio je da, kao tijelo koje je sudjelovalo u provedbi PHARE programa, nastavi biti aktivna pri dodjeli financijskih potpora u kontekstu Strukturnih fondova.

Samo veće organizacije bile su spremne za Strukturne fondove

Međutim, već pri prvom pozivu za prikupljanje prijedloga projekata pokazalo se da situacija nije tako jednostavna kao što su mislili u organizacijama civilnoga društva. Naime, veće organizacije znale su kako sastaviti projektne prijedloge, i imale su dovoljno sredstava i zaposlenika koji su to mogli i znali realizirati. Ali, situacija je bila znatno nepovoljnija u malim organizacijama koje nisu raspolagale tolikim resursima. Pokazalo se, sasvim jasno, da raste procjep između malih i velikih organizacija civilnoga društva.

Mnoge su male OCD mogućnost dobivanja financijske potpore iz Strukturnih fondova prihvaćale kao način preživljavanja nadolazeće godine. Nakon proučavanja uvjeta o tome kako se dostavljaju prijedlozi projekata, mnogi su snovi jednostavno nestali. Međutim, nije to bila ni pobjeda za velike OCD. Prioriteti Strukturnih fondova nisu se pokazali prijateljskima za većinu čeških OCD-a. To je razlog što su mnogi svoj interes i očekivanja usmjerili na program Globalne financijske potpore.

Velika očekivanja od Globalne financijske potpore

Program Globalne financijske potpore usmjeren je na pokrivanje područja koja već nisu obuhvaćena glavnim prioritetima Strukturnih fondova. To je također bio slučaj i češkog programa Globalne financijske potpore. Njome upravlja Zaklada za razvoj civilnoga društva iz Praga (NROS). NROS je posredničko tijelo u provedbenoj strukturi dvaju programa Globalne financijske potpore. Oba bi trebala pomoći povećanju sposobnosti OCD-a kao pružatelja socijalnih usluga u kontekstu borbe protiv socijalne isključenosti i za integraciju u tržište rada. Samo OCD, i to samo određene vrste OCD-a, mogu prijaviti prijedloge projekata na program Globalne financijske potpore.

Glavna razlika između tih dvaju programa je njihov učinak u odnosu na zemljopisna područja. Globalne financijske potpore u okviru Operativnog programa za razvoj ljudskih kapaciteta (OP HRD) namijenjene su za projekte u regijama Češke Republike, dok su Globalne financijske potpore u okviru Jedinственog programskog dokumenta - Cilj br. 3 - namijenjene gradu Pragu. Predviđena sredstva za svaku od njih su jedan posto od predviđenih sredstava za cijeli program pod kojim se vode. Globalne financijske potpore pod Operativnim programom za razvoj ljudskih kapaciteta (OP HRD) primjenjuju se u suradnji s regionalnim partnerima s kojima je Zaklada za razvoj civilnog društva (NROS) sklopila ugovor posebno za Globalne financijske potpore. U većini regija na razini NUTS III (nomenklatura teritorijalnih statističkih jedinica razine III), ti su regionalni partneri predstavnici regionalne javne uprave. Oba programa Globalne financijske potpore dodjeljuju sredstva iz Europskog socijalnog fonda i državnog proračuna Češke Republike.

Najviše 23 tisuće eura iz Globalne financijske potpore

Visina dodijeljenih potpora je od minimalno 5.400 eura do maksimalno 23.000 eura.

Maksimalno trajanje projekata u početku je bilo 24 mjeseca, ali to se razdoblje skratilo na 18 mjeseci kod drugog poziva za prijavu prijedloga projekata. U usporedbi s uobičajenim mjerama, u okviru programa Globalne financijske potpore dodjeljuju se manje financijske potpore krajnjim korisnicima. Tu originalnu ideju trebali bi pratiti pojednostavljeni uvjeti za krajnje korisnike. U stvarnosti, to nije tako. Bojazni, sumnje, nedostatak iskustva te pravne prepreke onemogućavale su poželjna pojednostavljenja u Republici Češkoj.

Tijekom pripreme provedbe programa Globalne financijske potpore NROS je analizirao dva različita slučaja. Prvi slučaj je program Globalnih financijskih potpora u Velikoj Britaniji, gdje je to pojednostavljanje veliko i pomaže usmjeravanju prema vrlo malim OCD-ima. S druge strane slučaj Španjolske u kojoj nema pojednostavljenja, pa je program Globalne financijske potpore stoga otvoreniji prema većim OCD-ima. Originalna ideja bila je da se pruži podrška malim OCD-ima, jer su upravo tako manje organizacije dobivale stanovitu prednost.

Prva rata potpore - podrška malim udrugama

Poteškoće, uzrokovane manjkom znatnijih pojednostavljenja, djelomično su uravnotežene uvjetima koji su za svakog krajnjeg korisnika i dalje vrlo privlačni, posebno za OCD, a to su - prve rate potpore. Naime, financijska situacija većine čeških OCD-a nije naročito dobra i zato su im potrebne prve rate potpore kao akontacije. Program Globalne financijske potpore predstavlja jedinu mjeru koja nudi tako visoke prve rate: 80 posto godišnjeg proračuna za projekte, i do 90 posto proračuna za cijeli projekt u sljedećim akontacijama. Nedovoljna akontacija ili ograničena svota akontacije, što je uobičajeni postupak, nije jamčila sudjelovanje malim OCD-ima.

Drugi oblik podrške koju NROS nudi svojim krajnjim korisnicima je i usluga savjetovanja. Krajnji korisnici imaju na raspolaganju mnoge brošure, upute i informacije tako da su sposobni upravljati svojim projektima bez nekih većih komplikacija.

Općenito, program Globalne financijske potpore odstupa od mjera predviđenih za prioritetna područja u nekoliko točaka. Jedna od njih je i spomenuta prva rata potpore. Dulja razdoblja izvještavanja (6 mjeseci u usporedbi s uobičajena 3 mjeseca) omogućavaju da se manje vremena troši na administrativne poslove. Koncept partnerstva usredotočen je na produblivanje suradnje između OCD-a i javne uprave; partneri na projektu ne mogu biti dobavljači/pružatelji usluga, i ne smije biti nikakvih financijskih transfera između krajnjeg korisnika i partnera na projektu.

Globalna potpora uči kako upravljati novcem iz Strukturnih fondova

Za većinu čeških OCD-a to je prvo iskustvo sa Strukturnim fondovima; jedan od važnijih ciljeva je da se većina njih bolje pripremi za sljedeće projekte u okviru prioritetnih mjera. Članovi OCD-a preko programa Globalne financijske potpore uče kako rukovoditi projektima financiranim sredstvima iz Strukturnih fondova. Kao što je jedan od mojih kolega rekao: "Europski se novac u rukama OCD-a može shvatiti kao njihova odskočna daska, ali istovremeno može biti i poljubac smrti za život jedne takve organizacije." Upravljanje tim potporama je prilično zahtjevno i u većini slučajeva organizacije civilnoga društva trebaju specijalizirano, posebno educirano osoblje za upravljanje takvim projektima. Toga oni u početku, dok sastavljaju prijedlog projekta, nisu niti svjesni, ali to zasigurno shvate kada završi prvo razdoblje izvještavanja i kada netko mora sastaviti izvješće o praćenju provedbe projekta. Za vođenje računovodstva u OCD-ima postavljeni su vrlo visoki standardi.

Promjena načina rada jedan je od glavnih izazova

Promjena načina rada jedan je od glavnih izazova koje organizacije civilnoga društva moraju prihvatiti. Dok sastavljaju prijedlog projekta, mnogi i nisu svjesni što je zapravo cilj Strukturnih fondova, pa onda nisu sposobni ni sastaviti projekt koji bi bio u skladu s tim ciljevima. Oni ponekad misle da taj mehanizam funkcionira na drugi način. Pogrešno razumiju te ciljeve i u Strukturnim fondovima vide samo drugu priliku za pokrivanje troškova redovnog poslovanja. Jedan je problem bio kako pobliže odrediti ciljne grupe za neki projekt. Drugi je problem bio (ne)pravilno razmišljanje o tome kako povećati kapacitet predloženog projekta; uzrok tome je pogrešna usmjerenost organizacije pretežito na ciljne grupe, a ne i na adekvatno funkcioniranje organizacije u cjelini.

Sa stajališta NROS-a, program Globalne financijske potpore velika je pomoć za mnoge češke OCD. Provođenje programa, s obzirom na ulogu NROS-a kao posredničkog tijela, prilično je složeno. Naime, u cijeloj strukturi NROS je jedino privatno tijelo, a većina je propisa i uredbi takva da odgovara državnoj upravi i nema dovoljno opći karakter koji bi, osim državnoj upravi, odgovarao i široj grupi subjekata.

NROS ima dugogodišnje iskustvo u upravljanju programa PHARE, odnosno programa < Facility>>. *Samo kratka usporedba uprava dvaju spomenutih mehanizama i Globalnih financijskih potpora ide na štetu Globalnih financijskih potpora. Skromna predviđena sredstava podijeljena su na vrlo male financijske potpore (iz perspektive Strukturnih fondova), a veliki broj projekata za upravljanje treba mnogo vremena i znatna financijska sredstva. Mehanizmi izvještavanja i praćenje provedbe gotovo su isti za male kao i za velike projekte. Naposljetku, dodijeljenih jedan posto nije u tolikoj mjeri važno za nadležno tijelo koje je u ovom slučaju češko Ministarstvo rada i socijalne skrbi .*

Provedba programa iziskuje ogromne administrativne poslove

Svakodnevni problemi s kojima se NROS mora suočavati su: česte promjene i različita tumačenja provedbenih propisa, nedostatno definiranje nepravilnosti, velika količina uredskog posla, izvještavanje o istim stvarima više puta i disfunkcija softvera za provedbu Strukturnih fondova. Prvi pokazatelj da zadatak za NROS neće biti nimalo lak javio se već na samom početku rada: državna uprava nije bila sposobna pronaći način kako NROS-u prenijeti financijska sredstva za administrativno upravljanje. Bili smo već obvezni započeti raditi prema drugom ugovoru, ali za to nismo imali sredstava. Konačni je rezultat bio da smo razdoblje od skoro cijele jedne godine trebali privremeno pokriti iz unutarnjih izvora NROS-a.

Na prvom natječaju odobreno 40% predviđenih sredstava

Dosad je NROS objavio dva poziva za prijavu prijedloga projekata. Bili su popraćeni informativnom kampanjom, a na temu kako predlagati projekte održano je i nekoliko savjetovanja za potencijalne podnositelje prijedloga programa. Prilikom prvog poziva, u koji je bilo usmjereno 60 posto predviđenih sredstava, dodijeljena je 131 financijska potpora. Rezultati drugog poziva (40 posto predviđenih sredstava) uskoro će rezultirati projektnim ugovorima (104 projekta).

Iako program Globalne financijske potpore u Republici Češkoj rezultira dobrim pokazateljima o dodjeli financijskih potpora, što je danas prilično rijetko, posebno u okviru ESF-a, ipak nije sigurno hoće li taj mehanizam ostati isti i u istom obimu za sljedeće programsko razdoblje 2007. - 2013. Sektor OCD-a program Globalne financijske potpore poima kao važan element

Strukturnih fondova koji otvaraju mogućnost sudjelovanja u ukupnom mehanizmu Strukturnih fondova. Istovremeno ga doživljava i kao mehanizam pomoću kojeg će europskim novcem doseći mnogo širu ciljnu skupinu. NROS pomaže u pripremi dokumenata za grad Prag (koji će biti rukovodeće nadležno tijelo za razdoblje 2007. - 2013.) pomoću radne skupine za programiranje, tako da barem u Pragu organizacije civilnoga društva mogu koristiti novac Strukturnih fondova preko programa Globalne financijske potpore. S druge pak strane, ne čini se da je češko resorno ministarstvo naročito otvoreno za integriranje uspješnog mehanizma u sljedećem programskom razdoblju EU.

Zaključak je sljedeći: ukupan provedbeni mehanizam Strukturnih fondova pokazuje da u nadolazećem programskom razdoblju treba ozbiljno uzeti u obzir interes organizacija civilnoga društva kao potencijalnog korisnika koji je, sa stručnog stajališta, vrijedan poštovanja i vrlo isplativ. Jer, upravo organizacije civilnoga društva mogu pomoći u povećanju apsorpcijske sposobnosti, pa bi shodno tome, i sve mjere koje se poduzimaju na tom području trebale biti u rukama tj. pod kontrolom subjekata koji zaista razumiju potrebe toga sektora.

FINANCIJSKI INSTRUMENTI ZA OSTVARIVANJE POLITIKE EU U ZEMLJAMA ČLANICAMA

Europski socijalni fond - fond koji osnažuje zapošljavanje

Piše: Vera Babić, državna tajnica u Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva

Europski socijalni fond spada među četiri strukturalna fonda otvorena zemljama članicama EU. Dakle, uz Europski regionalni razvojni fond (ERDF), Europski fond za usmjeravanje i jamstva u poljoprivredi (EAGGF) te Financijski instrument za pomoć ribarstvu (FIFG), Europski socijalni fond glavni je financijski instrument za provedbu politike EU u zemljama članicama.

Kako je Hrvatska tek zakoračila u pretpristupnu infrastrukturu, ukratko predstavljamo Europski socijalni fond jer je upravo ovaj fond među prvima koji slijede nakon pristupanja, pa može biti svojevrsni orijentir zaprilaagodbe novim strukturama i financijskim izvorima.

Europski socijalni fond jedan je od četiriju strukturnih fondova čija je zadaća pomoći u ispunjavanju ciljeva Europske strategije zapošljavanja. Osnovan je 1957. godine i bio je jedan od glavnih izvora potpore jačanju ljudskih potencijala: pomagao je državama članicama u rješavanju problema nezaposlenosti, i ljudima da ostanu u svijetu rada sustavno obnavljajući znanja i vještine kao odgovor na izazove globalizacije.

"Lisabonski trokut" - temelj europske razvojne strategije

Cilj europske strategije zapošljavanja je osnažiti gospodarske potencijale za stvaranje novih radnih mjesta i razvijanje ljudskih potencijala, znanja i vještina kako bi odgovorili novim zahtjevima na tržištu rada. To je podrška očuvanju europskog socijalnog modela koji odražava europske vrijednosti u globaliziranom svijetu. Europski socijalni model temelji se na dobrim gospodarskim mogućnostima, visokoj razini socijalne zaštite, obrazovanju i socijalnom dijalogu. Pravo na rad treba učiniti realnom mogućnošću za sve, treba podići razinu njegove kvalitete, dakle i produktivnosti, anticipirajući pritom stalne promjene koje se događaju u svijetu rada. Jedino tako možemo ostvariti društvo veće kohezije koje osigurava

jednake mogućnosti za sve, promovira bogatstvo različitosti i nediskriminaciju. Dakle, Lisabonski trokut kao temelj europske razvojne strategije čine gospodarstvo, zapošljavanje i socijalna kohezija kao usklađene i međusobno podupiruće politike. Instrumenti EU kojima se ostvaru Lisabonski trokut jesu :

1. promocija prava kroz EU legislativu
2. otvorene metode koordinacije nacionalnih politika
3. socijalni dijalog
4. financijske potpore (Europski socijalni fond)

Aktivnosti Europskog socijalnog fonda usmjerene su na dugoročne razvojne programe država članica, europskih regija, napose onih manje razvijenih. Dugoročni programi planiraju se u okviru država članica, zajedno s Europskom komisijom, a primjenjuju se u širokom krugu sudionika iz javnog i privatnog sektora □ od nacionalnih, regionalnih i lokalnih vlasti, do obrazovnih institucija, NVO, volonterskog sektora, socijalnih partnera, strukovnih udruga, tvrtki.

U razdoblju 2000. - 2006. godine Europski socijalni fond osigurao je 70 milijardi □ za programe diljem Europe. Slijedeća 2007. godina je novog programskog ciklusa s ključnom funkcijom potpore Europskoj strategiji zapošljavanja, investiranju u ljudske potencijale, u programe otklanjanja administrativnih barijera, u programe partnerstva i osnaživanja lokalnih programa.

Od 2007. novi prepristupni fond IPA (Instrument for Pre-accession Assistance)

Politika zapošljavanja i u Hrvatskoj treba doći u središte usklađenih nacionalnih politika □ razvojne, gospodarske, porezne, i dr. U razdoblju 2000. - 2005. godine zabilježen je porast zaposlenosti od 0,6 posto, povećanje stope zaposlenosti s 42,6 posto na 43,5 posto. U istom razdoblju zabilježen je pad nezaposlenosti za 10,7 posto i smanjenje stope nezaposlenosti sa 16,1 posto na 13,8 posto (mjereno metodom ILO). Rezultati su skromni za razvojne potencijale, ambicije i očekivanja hrvatske javnosti. Približavanje EU, osobito status zemlje kandidata i otvaranje tržišta, znače veće razvojne mogućnosti za Hrvatsku, kreiranje radnih mjesta, zapošljavanje, socijalnu koheziju. Iako ne možemo računati na sredstva Europskog socijalnog fonda, možemo računati na infrastrukturu prepristupnih potpora. Brojni programi provode se kroz sustav CARDS-a, PHARE i drugih prepristupnih programa. Najsličniji model Europskom socijalnom fondu bit će sustav IPA □ prepristupni fond koji će od 2007. godine objediniti dosadašnje programe kao što su bili CARDS, ISPA, SAPARD, PHARE i dr. Namijenjen je potpori programima u četiri komponente od kojih je komponenta za ljudske potencijale najbliža programima Europskog socijalnog fonda. Vlada RH priprema se za sudjelovanje u programima IPA, od pripreme administrativnih kapaciteta do strateških dokumenata i operativnih programa za pojedine komponente. Komponenta razvoja ljudskih potencijala koja uključuje zapošljavanje, obrazovanje, socijalnu uključenost nedvojbeno otvara velike mogućnosti za partnerstvo u programima, dakle i mogućnosti za sudjelovanje subjekata civilnog društva.

* "Lisabonski trokut" označava tri temeljna stupa (gospodarstvo, zapošljavanje, socijalna kohezija) Europske socijalne agende 2006.-2010. kao dijela Strategije gospodarskog rasta EU do 2010. god. usvojene u Lisabonu 2000. s ciljem povećanja zaposlenosti i životnog standarda u gospodarstvu utemeljenom na znanju

UDRUGE IZVIJEŠĆUJU S MEĐUNARODNIH SKUPOVA

Savez izviđača Hrvatske priprema se za veliku obljetnicu

Više od 30 milijuna izviđača iz cijeloga svijeta 1. kolovoza 2007. istovremeno će dočekati izlazak sunca i tako simbolično proslaviti 100-godišnjicu izviđačkoga pokreta u svijetu. Tom činu pridružiti će se i sudionici središnje proslave ove obljetnice, koja će se održati na otoku Brownsea u Velikoj Britaniji, na mjestu gdje je prije sto godina održan prvi skautski kamp.

Piše: Lana Hristov, tajnica Saveza izviđača Hrvatske

U Limasolu na Cipru od 23. do 26. ožujka 2006. održan je Europski skautski (izviđački) simpozij. Ovom događaju nazočile su i naše predstavnice iz Saveza izviđača Hrvatske: tajnica Saveza Lana Hristov, i načelnica za međunarodnu suradnju Ferida Brzović.

Uz predstavljanje redovnih aktivnosti na nacionalnoj i na međunarodnoj razini, i na razini međunarodne mreže udruga, bilo je riječi o poteškoćama s kojima se sve češće suočavaju izviđačke udruge. To je prije svega gotovo drastično smanjen interes mladih ljudi za uključivanje u skautske organizacije. S tim u vezi pohvaljen je idejni projekt Saveza izviđača Hrvatske pod nazivom "Izletničke družbe" kojim se animiraju djeca i mladi za uključivanje u izletničke programe. Prvi rezultati govore da se djeca obuhvaćena izletničkim druženjima rado odlučuju na uključivanje u redovne izviđačke programe, a izletničke družbe koji put prerastaju i u velike izviđačke udruge (npr. Bjelovar, Vodice, Makarska.)

Međutim, kako će se 2007. godine obilježiti 100. godišnjica skautizma u svijetu, tijekom simpozija upravo je toj značajnoj obljetnici posvećena velika pozornost. Zaključeno je da buduća proslava, povrh svih aktivnosti koje će se organizirati u cijelom svijetu, zapravo pripada svakom izviđaču ponaosob. I zato bi svaki od 30 milijuna izviđača trebao imati priliku da bude dio ovog projekta.

Jedna od aktivnosti koje će se održavati diljem svijeta je akcija . Svaka nacionalna skautska organizacija širom svijeta tijekom 2006. i 2007. godine organizira nekoliko aktivnosti na regionalnom nivou u partnerstvu sa susjednim zemljama; razlozi tomu su unaprjeđivanje regionalnog i svjetskog mira. Svjetska skautska organizacija odabrala je sa svakog kontinenta po jedan najkvalitetniji projekt. Iz Europe je odabran Slovensko - hrvatski projekt koji podrazumijeva provedbu dviju zajedničkih aktivnosti:

9. rujna 2006. - Plivanje Piranskim zaljevom pod geslom: i pod pokroviteljstvom predsjednika država

21. - 24. rujna 2006. - Međunarodna radionica na temu - mirno rješavanje sukoba, tolerancija bez predrasuda i mir. Sudjelovat će izviđači iz Slovenije, Hrvatske, Srbije i Makedonije

Središnja proslava stogodišnjice skautizma i 150. godišnjice rođenja utemeljitelja organizacije lorda Roberta Badena Povella održat će se od 27. srpnja do 8. kolovoza 2007. godine u kolijevci skautizma, u Velikoj Britaniji.

1. kolovoza 2007. izviđači iz cijelog svijeta, njih više od 30 milijuna, zajednički će dočekati izlazak sunca svatko na svojoj strani svijeta, kao simboličan čin obilježavanja ove velike obljetnice.

O cjelokupnom djelovanju skautske organizacije više podataka možete pronaći na web stranicama <http://www.scout.org/europe/> i www.wsj.scouting2007.org, a o Savezu izviđača Hrvatske na adresi www.sih.hr

Naslijeđe Černobila: 20 godina poslije

Aktivisti Greenpeace-a i stručnjaci UN-a ne slažu se u procjeni posljedica Černobila

U raspravama o posljedicama černobilske nesreće za zdravlje ljudi, procjene se razlikuju i po nekoliko redova veličina. Najveće je nesuglasje između antinuklearnih aktivista, posebice Greenpeace-a, koji smatraju da su posljedice nesreće višestruko podcijenjene, i službenih procjena stručnjaka iz UN-ovih institucija.

dr. sc. ZDENKO FRANIĆ

Autor je doktor znanosti, radioekolog. Više podataka o autoru na www.franic.info

Nuklearna elektrana u Černobilu bila je ponos sovjetskog nuklearnog energetskog programa. Trebala je to biti ogledna elektrana koja bi Sovjetskom Savezu siromašnom energijom priskrbila stabilan izvor električne energije, barem na području Ukrajine, a svijetu pokazala raskoš i sjaj sovjetske znanosti i tehnologije. U rad je puštena početkom 1980-tih godina.

Međutim, nuklearne elektrane s reaktorima RBMK tipa (kanalni reaktor velike snage) imale su znatne ugrađene probleme. RBMK reaktore karakterizira pozitivan koeficijent reaktivnosti jer gubitak rashladne vode dovodi do porasta snage reaktora, pa se s posljedičnim povećanjem temperature broj novih fisija povećava. Također je kod takvih reaktora nedovoljna margina za sigurnosno isključivanje reaktora, i ne postoji učinkovit sustav za hlađenje grafitnog moderatora.

Valja napomenuti da su RBMK reaktori bili namijenjeni proizvodnji ne samo električne energije, nego i plutonija (Pu) kao ključne sirovine za izradu nuklearnoga oružja. Stoga su nad takvim reaktorima bile montirane moćne dizalice namijenjene vađenju ozračenih gorivih šipki iz jezgre reaktora, koje su potom bile transportirane u tvornice za reprocesiranje Pu-239. Zbog takvih postrojenja za vađenje gorivih šipki, zgrada reaktora bila je previsoka za izgradnju zaštitnog omotača od ojačanoga betona, tzv. kontejmenta, kojeg imaju nuklearne elektrane sličnog tipa u zapadnim zemljama. Pokazalo se da su zapadni stručnjaci opravdano bili skeptični prema RBMK reaktorima. No, ipak je nuklearna elektrana u Černobilu relativno uredno radila, ispunjavajući zadatke zacrtane u sustavu planske ekonomije, i poštujući pritom propisane sigurnosne kriterije unatoč dvojbim tehnolojskim rješenjima.

U međuvremenu, sovjetsko gospodarstvo počelo je pokazivati znakove iscrpljenosti i posustajati u neprestanom natjecanju sa zemljama zapadnoga svijeta. Uzrok tome uvelike je bila utrka u naoružanju koju su nametnule Sjedinjene Američke Države i predsjednik Ronald Reagan. Gospodarske neprilike dovele su pak do vidljivih podjela u sovjetskom rukovodstvu, koje je do tada, barem naizgled, bilo vrlo monolitno.

Liberalni sovjetski vođa Mihail Gorbačov bio je stoga prisiljen uvesti određene reforme. Bilo je to doba tzv. Glasnosti, kao metode pritiska na konzervativce u vodstvu svemoćne Komunističke partije koji su se protivili gospodarskom preustroju, popularno nazvanom Perestrojka. Perestrojka i decentralizacija trebali su spasiti rigidnu plansku ekonomiju te potaknuti razvijanje privatnog vlasništva i poduzetništva.

Što se dogodilo u černobilskoj elektrani

Katastrofa černobilskog nuklearnog reaktora dogodila se tijekom ispitivanja rezervnog sustava za opskrbu električnom energijom. Naime, energetska petlja černobilske elektrane bila je prilično složena jer je elektranu pokretao djelić one iste električne energije koju je i proizvodila. Stoga je takav sustav trebalo stalno provjeravati i unaprjeđivati. Operateri su tijekom noći s 25. na 26. travnja 1986. godine trebali provesti eksperiment kojim bi utvrdili može li sustav hlađenja reaktora funkcionirati koristeći struju koju reaktor generira i u uvjetima male snage. To jest, može li inercija turbine u vrtnji dati dovoljno struje za pogon sigurnosnih pumpi rashladnog sustava sve dok se ne uključe sigurnosni dizelski generatori i počnu davati struju.

Kako su se reaktori RBMK tipa zbog ugrađene nestabilnosti brzo zagrijavali, bilo bi primjerenije da su eksperiment vodili iskusniji inženjeri koji su radili u dnevnoj smjeni. No, provođenje eksperimenta tijekom dana prouzročilo bi poteškoće u opskrbi električnom energijom velikih dijelova Ukrajine, uključujući i glavni grad Kijev. Stoga je odlučeno da eksperiment započne u 23 sata, dakle kada se potrošnja električne energije približava dnevnom minimumu.

Kontrolne šipke koje moderiraju proces fisije u nuklearnom reaktoru apsorpcijom neutrona i posljedičnim usporavanjem lančane reakcije spuštene su u reaktor kako bi se izlazna snaga reducirala na oko 20 posto od normalnih 1600 MW. Međutim, operateri su u jezgru reaktora spustili previše kontrolnih šipki i tako izazvali naglo spuštanje snage. Da bi se izbjegla moguća nestabilnost reaktora i podigla snaga, podignute su neke šipke, ali je svejedno u 1 sat poslije ponoći snaga još uvijek bila tek na 7 posto.

Unatoč svemu, odlučeno je da se eksperiment nastavi, pa su operateri podigli još šipki. Za takvo što morao se isključiti automatski sigurnosni mehanizam za zatvaranje reaktora i prijeći na . Naime, reaktor je bio dizajniran da minimum od 24 moderatorske šipke moraju biti stalno spuštene u jezgi. Ova je intervencija podigla snagu na 12 posto i eksperiment je u 23 sata započeo. No, svako podizanje i spuštanje snage utjecalo je na količinu generirane vodene pare i posljedično hlađenje reaktora. Snaga je naglo porasla i reaktor se naglo počeo zagrijavati. Upumpavanje vode za hlađenje nije imalo učinka jer se zbog brzog protoka vode nije moglo generirati dovoljno vodene pare koja je pak u parogeneratoru proizvodila električnu struju potrebnu za provođenje cijeloga ovog procesa. Isključeni sigurnosni sustav nije mogao zaustaviti reaktor, pa su operateri u krajnjem očaju isključili energetske sustave, nadajući se da će kontrolne šipke djelovanjem gravitacije pasti na svoja mjesta u jezgri reaktora. Međutim, ekstremno visoka toplina jezgre reaktora savila je kanale u koje su u normalnim okolnostima šipke uklizavale i one su se zaglavile. Otprilike minutu poslije, snaga reaktora digla se na oko 100 puta veću od normalne, uslijed čega su se obloge nuklearnog goriva u jezgri reaktora počele rasprskavati. Gorivo je došlo u izravan kontakt s vodom za hlađenje, pretvarajući je trenutno u paru. Ogromni pritisak vodene

pare doveo je do eksplozije pare koja je oštetila reaktorsku zgradu te je radioaktivni materijal izbačen u vis. (Trebalo naglasiti da to nije bila nuklearna eksplozija jer niti jedna nuklearna elektrana ne može eksplodirati kao nuklearna bomba zbog premalog obogaćenja fisibilnog materijala.) Kako je eksplozija stvorila podtlak, kroz oštećeni krov je usisan zrak, što je dovelo do kemijske eksplozije uslijed zapaljenja ugljičnog monoksida i vodika, i posljedičnog požara.

Kako reaktorska zgrada nije imala kontejment, pretrpjela je velika oštećenja; oko 8 tona radioaktivnog materijala otišlo je u atmosferu, izbačeno oko 1 km u visinu. Očevici svjedoče da je to više sličilo vulkanskoj erupciji nego eksploziji.

Neodlučne vlasti

Srećom, prilično konstantan vjetar nije puhao u smjeru obližnjeg gradića Pripjata. Da je kojim slučajem radioaktivni oblak prešao preko grada, ekstremno visoke doze zračenja prouzročile bi agoniju i smrt tisuća ljudi.

Lokalne i državne vlasti pokazale su zastrašujuću nekompetentnost i jalovu neodlučnost u donošenju pravovremenih i mjerodavnih odluka. Kao posljedica toga mnogi su ljudi, uglavnom vatrogasci i vojnici koji su trebali pokušati sanirati stanje, bez odgovarajuće zaštite poslani u gotovo sigurnu smrt. Za zapovijed o evakuaciji pučanstva iz Pripjata i okolnih ugroženih područja trebalo je proći više od 24 sata. Državne vlasti, prikrivajući razmjere tragedije, ostale su nijeme više od 48 sati, izgubivši posljednje trunke povjerenja javnosti i vlastitoga autoriteta, usprkos proklamiranoj Glasnosti i procesu Perestrojke.

Dok je u zemljama razvijene demokracije pojam glasnosti-otvorenosti povezan sa slobodom govora, glavni cilj tadašnjeg sovjetskog vođe Mihaila Gorbačova bio je otvaranje dijaloga između državno-partijskog vodstva i javnosti. U situaciji kada su se najvažnije državne i gospodarske odluke donosile u uskom krugu partijskih aparatčika ili unutar samoga Politbiroa, ti su procesi trebali rezultirati kvalitetnijim radom koji bi, što je dotad bilo nezamislivo, mogao biti izvrnut i javnoj kritici.

Da nije bilo te tragedije, komunizam bi se u Sovjetskom Savezu najvjerojatnije još neko vrijeme urušavao. Štoviše, možda bi poput ranjene zvijeri izdisao u agoniji građanskoga rata. No, bijes javnosti i civilnoga društva u nastajanju, na licemjernu i lažljivu administraciju i nekompetentno vodstvo, bio je prevelik. U neruskim zemljama to se podudarilo s naraslom željom za oslobađanjem od nenarodnog režima i ruske dominacije.

Sudbinska je ironija što je svojedobno u tzv. Istočnom bloku industrijalizacija i elektrifikacija bila istoznačna putu u komunizam, a upravo je jedan od negdašnjih ponosa sovjetskog energetskeg sustava ubrzao kolaps tog režima. Ruski predsjednik Vladimir Putin nedavno je istaknuo da je, što je iz ruske perspektive možda točno, slično kao što je i za Srbiju raspad Jugoslavije bio strašan udarac. Međutim, neruskim narodima černobilska katastrofa ubrzala je oslobađanje. To što kapitalizam, odnosno prelazak na tržišno gospodarstvo, Ruskoj Federaciji i ostalim zemljama bivšega SSSR-a (zasad) nije donio blagostanje i ispunjenje nade u bolji život, sasvim je druga priča.

Jasno je jedino da je černobilska nesreća donijela ogromnu patnju stotinama tisuća ljudi, te diljem svijeta uzrokovala krajnje nepovjerenje u mogućnost miroljubive uporabe nuklearne tehnologije, posebice u energetici.

Različiti podaci o posljedicama

Od ove nesreće prošlo je već dvadeset godina, ali o njenim posljedicama još nema konsenzusa. Kada se raspravlja o posljedicama za zdravlje ljudi, procjene žrtava razlikuju se i nekoliko redova veličina. Očit je nesrazmjer između procjena antinuklearnih aktivista, posebice Greenpeace-a, koji smatraju da su posljedice nesreće višestruko podcijenjene, te službenih procjena stručnjaka iz UN-ovih institucija.

U međunarodnoj javnosti prevladava mišljenje da su znanstvenike potkupili moćni nuklearni lobiji zbog čega pokušavaju prikriti posljedice nesreće i umanjiti broj žrtava.

Konačni odgovor o broju žrtava černobilske katastrofe vjerovatno se nikada neće saznati, posebice broj pobačaja načinjenih širom Europe zbog straha od eventualnih posljedica. Nadalje, stres i očajna ekonomska situacija u krajevima pogođenim katastrofom kao posljedica same nesreće, ali i sloma komunizma, te neodgovarajuća zdravstvena skrb zasigurno su uzrokovali porast najrazličitijih oboljenja, često sa smrtnim ishodom.

Što se tiče Republike Hrvatske, pokazalo se da naš teritorij, osobito priobalje, zbog tada prevladavajućih meteoroloških uvjeta, nije bilo izravno zahvaćeno niti jednom od tri perjanice radioaktivnog materijala koji se tijekom desetak dana širio iz uništenog reaktora. Naravno, u zraku je neko vrijeme bilo izuzetno hlapljivog joda-131, srećom u manjim koncentracijama. Do određene kontaminacije ekosustava radiocezijem došlo je malo kasnije, a uzrokovali su je globalni disperzijski procesi.

Neizvjesno naslijeđe

Nuklearna nesreća u Černobilu, uz neke druge incidentne situacije (npr. nezgodu američke nuklearne elektrane Otok tri milje) prouzročila je globalno nepovjerenje u nuklearnu energiju.

Činjenica da se sve manje mladih ljudi odlučuje studirati prirodne znanosti, dakle i sve što je u vezi s miroljubivom uporabom nuklearnih tehnologija i s nuklearnim znanostima općenito, na globalnom planu dovodi do zabrinjavajuće situacije. Primjerice, sve je manje raspoloživih kadrova u bolnicama koji se bave zračenjem (medicinski fizičari, radiolozi i sl.), a znanost i gospodarstvo da i ne spominjemo. O tome problemu stalno se raspravlja i u Međunarodnoj agenciji za atomsku energiju (IAEA).

S druge strane, zamršena geopolitička situacija i sve manje zalihe nafte, a sve veća njezina potrošnja, posebice u zahuktalom kineskom gospodarstvu, prisiljavaju čovječanstvo da se okrene novim izvorima energije. Sasvim je izgledno da se neće moći zaobići niti nuklearna opcija. U tom kontekstu, nuklearnu energetiku treba tretirati u skladu s politikom i s općedruštvenim interesima, dakle razvijati i unaprjeđivati djelotvornu zaštitu od zračenja, i uspostavljati izuzetno stroge sigurnosne standarde.

Stoga je izuzetno važan kontinuirani i argumentirani dijalog između javnosti, političara te stručnjaka i znanstvenika, pri čemu ovi posljednji trebaju pokazati osobito strpljenje.

Prijedlog adresa na Internetu

Health effects of the Chernobyl accident

(Međunarodna Agencija za atomsku energiju o Černobilu)

<http://www.iaea.org/NewsCenter/Focus/Chernobyl/>

Chernobyl Legacy

The Chernobyl Forum (Izvešće Ujedinjenih naroda o Černobilu)

<http://www.iaea.org/Publications/Booklets/Chernobyl/chernobyl.pdf>

The Chernobyl Catastrophe: Consequences on human health

(Greenpeace o posljedicama černobilske nesreće)

<http://www.greenpeace.org/raw/content/international/press/reports/chernobylhealthreport.pdf>

In Focus: Chernobyl

(Svjetska zdravstvena organizacija - WHO o Černobilu)

http://www.who.int/ionizing_radiation/chernobyl/en/

Chernobyl: the true scale of the accident

(Svjetska zdravstvena organizacija o pravim razmjerima nesreće)

<http://www.who.int/mediacentre/news/releases/2005/pr38/en/index.html>

Learning from Chernobyl

(Uvodnik časopisa Nature o Černobilu)

<http://www.nature.com/news/2006/060417/full/440969a.html>

Special Report: Counting the dead

(Specijalno izvješće časopisa Nature o Černobilu)

<http://www.nature.com/news/2006/060417/full/440982a.html>

[Portal EnterEurope dobitnik prestižne nagrade Helen Greer](#)

EnterEurope (www.entereurope.hr) je portal pokrenut krajem 2004. u Institutu za međunarodne odnose (IMO)

IMO je otvorio ovaj portal kako bi uz pomoć interneta kao modernog, pristupačnog i prohodnog komunikacijskog kanala pridonio boljoj općoj informiranosti i upućenosti hrvatske javnosti u sva pitanja vezana za Europsku uniju. Isto tako, namjera mu je da i članovima hrvatske državne uprave, ali i akademske i poslovne zajednice, znatno olakša praćenje procesa približavanja Republike Hrvatske europskim integracijama.

Iscrpan, pristupačan, funkcionalan

Svojevrsna okosnica portala je baza podataka e-POINT koja u velikom rasponu obuhvaća vrijednu dokumentaciju Unije. Pristupačna je, iako u manjoj mjeri, i važna dokumentacija međunarodnih, regionalnih i lokalnih organizacija ili nacionalnih javnih uprava. Baza podataka može se pretraživati na više načina; između ostaloga, omogućuje jednostavno praćenje novog zakonodavstva Unije tako što osigurava pristup cjelovitim tekstovima

odabranih dokumenata.

Portal pruža iscrpan uvid u podatke o povijesti, ustroju, institucijama, tijelima i agencijama, pravu i publikacijama EU, obrađujući sva područja njezina djelovanja tj. njezine političke platforme. Istovremeno, postavljen je tako da osigurava niz poveznica na vanjske izvore podataka.

Posebna je pažnja posvećena odnosu Unije prema Hrvatskoj; u istoimenoj rubrici prezentirani su službeni i drugi dokumenti relevantni za naše odnose s Europskom unijom. Riječ je o dokumentima koji su objavljivani u razdoblju od 1991. godine do danas.

Nagrađivan i u nas, i u svijetu

U respektabilnoj konkurenciji više od 2900 web stranica na šestom hrvatskom nacionalnom Internet natječaju *Vidi web top 100*, EnterEurope je već tijekom prve godine djelovanja osvanuo na popisu sto najboljih hrvatskih web stranica! A uvršten je i među deset najboljih hrvatskih web stranica u kategoriji Mediji i novosti.

Europsko informacijsko udruženje (*European Information Association - EIA*) sa sjedištem u Velikoj Britaniji, prestižnu nagradu Helen Greer dodijelilo je urednici web portala EnterEurope. Priznanje joj je pripalo za izvrsnost u području informiranja o EU.

U predstojećem razdoblju, osnivači ovog portala namjeravaju otvarati i nove sadržaje koji će nas informirati o ulogama i djelovanju organizacija civilnog društva u Europskoj uniji. Na taj način želi se potaknuti više interaktivnih foruma, dakle i više rasprava o specifičnim temama vezanima uz proces pregovaranja o pristupanju Europskoj uniji.

Portal EnterEurope u inicijalnoj je godini financiralo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa RH u okviru i-Projekata, te Njemačka zaklada za međunarodnu pravnu suradnju (IRZ).

WELCOME EUROPE

www.welcomeurope.com servis za udruge

Welcomeurope je internetska stranica koju su pokrenuli francuski i danski stručnjaci za europske fondove; željeli su da stranica potakne uspješniju suradnju između lokalnih sudionika i europskih institucija.

Welcomeurope pokriva tri velika područja djelatnosti, dragocjena za potencijalne korisnike koji se žele informirati i ostvariti pravo na europske izvore financiranja:

- 1) informiranje - prati više od 450 europskih programa financiranja;
- 2) edukacija - provodi obuku o europskim fondovima i načinima kako im pristupiti;
- 3) savjetovanje - pruža pomoć kako u pripremanju projekata za prijavljivanje na europske natječaje, tako i u upravljanju projektima.

Već nekoliko godina Welcomeurope svojim korisnicima, profesionalcima diljem Europe, nudi pomoć u procesu izgradnje strategije, definiranju planova aktivnosti u području europskih politika, te tehničku podršku u pristupanju različitim natjecanjima.

Od 2000. godine Welcomeurope provodi edukaciju i savjetuje neprofitne, javne i privatne organizacije o strategiji njihova pozicioniranja u EU. Svoj program edukacije od 2002. godine Welcomeurope provodi u Parizu i Bruxellesu, a dosad je više od 2200 osoba sudjelovalo u raznim oblicima obuke.

Welcomeurope odgovara na specifične zahtjeve, pa je dosad u proces edukacije bilo

uključeno više od 50 organizacija širom Europe. Sudjelovali su u programima obuke izrađenima 'po mjeri' i narudžbi.

Welcomeurope je također razvio i sustav praćenja pojedinih podsektora pod nazivom Eurowatch, osiguravajući tako nove i detaljne informacije iz područja financiranja, općih aktivnosti i relevantnog zakonodavstva u određenom podsektoru. U tom smislu nudi svoje usluge u obliku tjednih, mjesečnih ili dvomjesečnih izvještaja s namjerom da se za sve osiguraju precizni podaci, ovisno o specifičnim potrebama i očekivanjima svakog pojedinog tražitelja.

www.euroinfo.hr - stranica koju je pokrenula Hrvatska gospodarska komora

Internetska stranica www.euroinfo.hr koju je 2003. godine pokrenula Hrvatska gospodarska komora u sklopu Euro info komunikacijskoga centra, dnevno objavljuje svježe vijesti povezane s EU i približavanjem Hrvatske EU. Jednom mjesečno sadržaj stranice objedinjuje se u 'EU vijesti', besplatni mjesečnik koji je dostupan u elektronskoj verziji i koji korisnici jednom mjesečno dobivaju na svoju e-mail adresu (predbilježbom na adresu eicc@hgk.hr). 'EU vijesti' mogu se čitati i u tiskanom obliku, jer izlaze tjedno unutar . Unutar 'EU vijesti' objavljujemo i aktualne natječaje unutar EU programa koje redovito prikupljamo iz različitih izvora i objavljujemo na našem webu; na njih se mogu prijavljivati hrvatski subjekti. Na našim stranicama nalaze se također i informacije o svim trenutačno raspoloživim EU programima u Hrvatskoj. Informacije su prvenstveno namijenjene našoj primarnoj ciljnoj grupi, tj. gospodarstvu, ali mogu biti korisne i svim ostalim potencijalnim korisnicima EU programa. S obzirom na to da je privatnom sektoru vrlo ograničen pristup EU sredstvima (zbog pravila nenarušavanja konkurencije i nepreferiranja jedne tvrtke nauštrb druge), šanse za sudjelovanje u programima financiranim iz EU sredstava otvaraju se nevladinim, neprofitnim organizacijama i civilnom društvu. Obično im se prilike otvaraju putem natječaja za bespovratna sredstva (tzv. grantove) koji su se dosad objavljivali unutar CARDS programa. Sada se takvi natječaji objavljuju unutar programa PHARE (npr. trenutačno je aktualan natječaj za potporu organizacijama i aktivnostima informiranja javnosti o Europskoj uniji unutar PHARE 2005). Od slijedeće godini tri će se pretpristupna programa (PHARE, ISPA, SAPARD), koja Hrvatska može koristiti kao zemlja kandidatkinja za članstvo, spojiti u program IPA. U ovom će programu također biti mogućnosti za sudjelovanje civilnog sektora, posebice u komponenti razvoja institucija i demokratizacije (IPA će se sastojati od 5 komponenti, pa će, osim spomenute, imati još 4 komponente: regionalni razvoj, ruralni razvoj, razvoj ljudskih potencijala, regionalna i prekogranična suradnja). EICC Zagreb objavio je i publikaciju gdje su predstavljeni programi Europske unije u kojima Hrvatska sudjeluje ili je njeno sudjelovanje predviđeno u skoroj budućnosti. Izdavanje publikacije potaknuto je nedoumicama koje se javljaju oko (ne)mogućnosti sudjelovanja hrvatskih subjekata, prvenstveno privatnog sektora, u tim programima. Ovim putem nastoji se otkloniti barem dio tih nejasnoća i zainteresiranim dati uvid u mogućnosti, ali i ograničenja koja stoje pred njima kad požele financirati svoje aktivnosti iz EU izvora. Publikaciju se nalazi na sljedećem linku: <http://www.euroinfo.hr/files/96.pdf>

"Ja, projektoplovac" - knjiga za najmlađe pisce projekata

Svijet mogu mijenjati samo oni koji vjeruju da su doista važni

Ranko Milić

U projektu PETRA uvijek krećemo od početka. A počinjemo od toga tko smo, što smo, kuda idemo, što sanjamo, što trebamo i što je doista naše istinsko ostvarenje! I upravo zbog toga, vjerovali ili ne, početak planiramo tako da krećemo od - kraja! Znači, od kraja ispisujemo buduću životnu 'priču nad pričama' kao da smo je već odživjeli, kao da smo ostvarili sve svoje najdublje i najiskrenije čežnje i težnje bez straha, isprika i alibija! Ispisujemo našu jedinstvenu osobnu viziju i misiju! I dijelimo je jedni s drugima!

Naš je cilj jednostavan: kroz otkrivanje unutrašnjih 'nalazišta' sjaja, svojih jedinstvenih darova i vrijednosti, i kroz njihovo ustrajno razvijanje radom i služenjem u zajednici, stvarati dobro za sebe i svijet, otkrivati i dosežati ono najbolje u sebi i u svima. Malim i poticajnim timskim poduhvatima usmjerenim dobiti većoj od nas samih, koje zajedno osmišljavaju djeca i njihovi mladi treneri uz pomoć odraslih i stručnih, polako, ali sigurno budimo i razvijamo snagu, samosvijest, samopouzdanje, radost i optimizam koji su nam danas tako potrebni!

Projekt PETRA (skraćenica od **Projektna Edukacija i Tehnologije za cjeloviti Razvoj i kreativnu društvenu Akciju**) sada je u drugoj godini eksperimentalnog provođenja. Primjenjuje se u četiri splitske osnovne škole, obuhvaća dvjestotinjak djece, 20-tak mladih trenera i dvadesetak stručnjaka.

U okviru našeg projekta objavljena je i knjiga-slikovnica "Ja, projektoplovac, priručnik za djecu i mlade čarobnice i čarobnjake projekata u društvu, prirodi i među zvijezdama". Tiskana je uz novčanu potporu Europske unije, Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti i Grada Splita.

Pišući prikaz ove knjige, voditeljica ureda UNICEF-a za Hrvatsku Tanja Radočaj zabilježila je sljedeće: "Veoma me razveselila ova knjižica koja djecu, mlade, ali i odrasle vodi u svijet projektnog razmišljanja. Projektno razmišljanje je konstruktivno stanje duha utemeljeno na vjeri da možemo mijenjati svijet oko sebe, ali i sebe, ako razumijemo uzroke, poznajemo načine, planiramo i DJELUJEMO. Većina nas, današnjih odraslih, odgajana je u drugačijem duhu, gdje baš nije bilo uputno misliti svojom glavom. Uči, slušaj, šuti, ne ističi se, 'ne pravi se važan' - tako su nam govorili. Zato danas živimo u društvu u kojem se 'ništa ne može' - samo kukati i optuživati druge. Nasuprot tome, svijet mogu mijenjati samo oni koji vjeruju da su doista važni, i da sami mogu učiniti nešto.

Ovo je mala knjiga o velikim stvarima. O životnom projektoplovstvu! O neobičnim znanjima i vještinama plovidbe izazovnim prostranstvima projekata i poduhvata u zajednici u kojoj živimo, školujemo se, radimo, družimo se i opuštammo, i u kojima čeznemo ostvarivati svoje najdragocjenije snove."

Nacionalni program za suzbijanje korupcije

Je li Vlada spremna za nepopularne mjere suzbijanja korupcije?

Piše: Zorislav Antun Petrović, Transparency International Hrvatska

Dosljednost vlasti u suzbijanju korupcije ogleda se ponajprije u spremnosti na provedbu nepopularnih mjera koje mogu ugroziti uske interesne krugove. No, želi li smanjiti korupciju na razinu koja neće ugrožavati poštenu tržišnu utakmicu i pravednu raspodjelu resursa, Vlada hitno mora poduzeti odlučne korake, od prilagodbe legislative do primjene transparentnih procedura u radu tijela javne vlasti.

Nacionalni program za suzbijanje korupcije, usvojen u Saboru početkom travnja, ima cijeli niz jako dobrih rješenja koja će, budu li se dosljedno provodila,, zasigurno smanjiti korupciju u Republici Hrvatskoj. Međutim, već pri samom donošenju dokumenta nije se vodilo računa o njegovoj izvedivosti: datumi za realizaciju ostali su isti kao i u nacrtu predstavljenom pet mjeseci ranije, odnosno početkom studenoga 2005. godine.

Ključan preduvjet - reguliranje financiranja političkih stranaka i kampanja

Upravo su prekratki rokovi najveća opasnost za uspješno provođenje programa. Već do 30. lipnja predviđena je realizacija čak 15 ciljeva na području pravosuđa, lokalne samouprave, politike i javne uprave te znanosti, obrazovanja i sporta. Do 30. rujna planiraju se ostvariti još tri cilja, među kojima je vjerojatno i najzahtjevniji, a to je donošenje Zakona o financiranju političkih stranaka i kampanja. Donošenje i promocija pravila o reguliranju financiranja političkih stranaka i kampanja temeljni su preduvjeti za suzbijanje korupcije i daljnji razvoj demokracije u Hrvatskoj.

U svim zemljama razvijene demokracije financiranje stranaka i kampanja precizno je regulirano, pa dakle ne postoji niti jedan razlog da se iste takve norme ne primjenjuju i u Hrvatskoj.

Ovaj zakon je zasigurno jedan od ključnih u suzbijanju korupcije, no već sada je upitno hoće li se moći poštovati predviđeni rok. Transparency International Hrvatska formirao je ekspertnu grupu koja je napravila svoj nacrt prijedloga zakona i predstavila ga javnosti, no Vlada do sada to nije učinila - javnosti još nije predstavila niti nacrt prijedloga zakona! A Vlada je formalni predlagatelj, i dok ona ne uputi zakon u proceduru teško je očekivati da će biti i usvojen. S obzirom da je riječ o zakonu koji regulira iznimno osjetljivu materiju treba očekivati burnu raspravu, pa bi se i inicijalno predviđeni rok od šest mjeseci mogao pokazati kao prekratak. A probijanje rokova, u javnosti bi se moglo shvatiti kao još jedno neispunjeno obećanje. Uostalom, Vlada je sama definirala rokove izvedbe.

Pravosuđe i zdravstvo u anketama najkorumpiraniji

No, ako postoji opći konsenzus na najvišim razinama da se korupcija doista suzbije, onda je ispunjen temeljni preduvjet za uspješnu provedbu programa i svi rokovi će se moći ispoštovati. Dosljednost vlasti u suzbijanju korupcije ogleda se ponajprije u spremnosti na provedbu nepopularnih mjera koje mogu ugroziti uske interesne krugove. Ali, ukoliko želi smanjiti korupciju na razinu koja neće ugrožavati poštenu tržišnu utakmicu i pravednu raspodjelu resursa, Vlada hitno mora poduzeti odlučne korake, počevši od prilagodbe legislative pa do primjene transparentnih procedura u radu tijela javne vlasti.

Nacionalni program suzbijanja korupcije poštuje ta načela u svih šest temeljnih područja (pravosuđe, zdravstvo, lokalna samouprava, politika i javna uprava, gospodarstvo i znanost) na koja je program podijeljen. U pravosuđu i zdravstvu, javnim djelatnostima koje se uz politiku, prema rezultatima svih anketa doživljavaju kao najviše korumpirane, predviđena je najprije analiza postojećeg stanja. Tek nakon toga slijede konkretni potezi koji će se mahom zasnivati na povećanoj preglednosti, što znači da će se javnosti omogućiti uvid u rad sudova i zdravstvenih ustanova. Isto tako, predviđa se i pooštavanje kontrole rada tijela javne vlasti.

Nacionalni program bez nadzora provedbe

Izuzev kratkih rokova za provedbu programa, dodatno zabrinjava i činjenica da još uvijek nije osnovano Nacionalno vijeće za praćenje provedbe Nacionalnog programa za suzbijanje korupcije. Članovi ovog tijela trebali bi biti zastupnici, predstavnici poslodavaca, predstavnici sindikata, predstavnici nevladinih udruga koje se bave problemom korupcije, predstavnici akademske zajednice, stručnjaci i predstavnici medija; predsjednik Nacionalnog vijeća trebao bi biti iz redova oporbe.

Vijeće bi trebalo nadzirati provedbu Nacionalnog programa, ocjenjivati načine i rezultate provedbe i predlagati mjere za njegovo izvršenje. Međutim, bez obzira na neosporni značaj ovog tijela za provedbu Nacionalnog programa, ono još uvijek nije osnovano. To, naravno, ni u kojem slučaju nije dobra poruka javnosti. Da se Vijeće osnovalo istodobno kad je bio usvajan program, onda bi moglo određivati ritam provođenja programa i vršiti pritisak na Vladu da se Nacionalni program dosljedno provodi. Ovako, aktivnosti se praktički odvijaju bez nadzora i nitko ne nastoji kontrolirati njihovu realizaciju. Naravno, to ne mora nužno značiti da program neće biti realiziran. Ali, sigurno je bolje reagirati preventivno, odnosno prije pojavljivanja problema, nego čekati neispunjavanje rokova, pa tek potom nešto poduzimati. A upravo bi dosljedno poštivanje rokova trebalo potvrditi kvalitetu programa, jer bi baš to omogućilo da građani uvide kako je Vlada spremna poduzeti sve da bi se smanjila korupcija u Hrvatskoj.

Nastavlja se negativan trend korupcije

Hrvatska je s ocjenom 3,4 na prošlogodišnjem indeksu percepcije korupcije Transparency Internationala nastavila negativan trend koji traje još od 2001. godine, kada je ocjena bila 3,9. Premda nije riječ o egzaktnim ocjenama koje se može u potpunosti uspoređivati veličinama, ovaj trend zabrinjava i pokazuje da poslovni ljudi i analitičari ne primjećuju nikakve pozitivne pomake u suzbijanju korupcije u Hrvatskoj. Istraživanja koja je Transparency International Hrvatska provodio među hrvatskim građanima pokazuju slično: oni ne primjećuju pomake u suzbijanju korupcije.

Uspješna provedba Nacionalnog programa suzbijanja korupcije odlična je prilika da i građani provjere, tj. uvjere se u neupitnu namjeru vlasti za smanjivanjem korupcije. Program je vrlo zahtjevan i, ponavljamo, bit će vrlo teško ostvariti ga u skladu s planom. No, to je samo razlog više da se poslu prione odmah.

Pitate? Odgovaramo.

Odgovara: mr. sc. Marija Zuber, savjetnica - urednica u časopisu Računovodstvo i financije

Isplate stipendija učenicima i studentima

Pitanje:

Ima li zapreke da neprofitna organizacija stipendira učenika ili studenta i pod kojim uvjetima?

Odgovor:

Neprofitna organizacija može stipendirati učenika srednje škole ili studenta više, visoke škole i fakulteta u skladu s odlukama svojih ovlaštenih organa. Statutom ovlašteno tijelo

neprofitne organizacije može donijeti odluku o stipendiranju ili sklopiti ugovor s učenikom ili studentom. U pravilu, odluka o stipendiranju donosi se u slučaju kad se stipendija isplaćuje kao potpora za školovanje, a ugovor se sklapa u slučaju kad se sa stipendistom ima interesa ugovoriti obveza zapošljavanja kod isplatitelja nakon završetka školovanja. Dakle, pravni temelj isplate stipendije u neprofitnoj organizaciji može biti jednostrana odluka o stipendiranju ili dvostrani ugovor o isplati stipendije.

U poreznom smislu izjednačene su stipendije koje se isplaćuju kao potpore za školovanje i stipendije temeljem kojih je ugovorena obveza zasnivanja radnog odnosa nakon završenog školovanja. Za jedne i druge postavlja se uvjet da učenik srednje škole ili student mora biti na redovnom školovanju, o čemu neprofitna organizacija kao isplatitelj mora imati vjerodostojnu ispravu (potvrdu škole ili fakulteta).

Neoporeziva stipendija propisana je čl. 45. Pravilnika o porezu na dohodak i iznosi do 1.600,00 kn mjesečno. Ograničenje od 1.600,00 kn mjesečno odnosi se i na jednog isplatitelja i na ukupni neoporezivi primitak učenika odnosno studenta u određenom mjesecu. Stipendije iznad iznosa od 1.600,00 kn mjesečno po učeniku ili studentu oporezuju se kao drugi dohodak stopom poreza od 25 posto i možebitnim prirezom. Doprinosi za obvezna osiguranja se ne plaćaju.

Stipendije se obvezno isplaćuju na žiro-račun učenika srednje škole ili studenta. Ako je učenik maloljetan, poslovna banka otvorit će mu žiro-račun uz supotpis roditelja ili zakonskog skrbnika.

Otkup poljoprivrednih proizvoda za potrebe neprofitne organizacije

Pitanje:

Može li neprofitna organizacija u gotovini plaćati poljoprivredne proizvode kupljene od poljoprivrednika, ako se radi o nabavkama namijenjenima za potrebe neprofitne organizacije?

Odgovor:

Može, ali samo ako se poljoprivredni proizvodi otkupljuju od poljoprivrednika koji nisu obveznici poreza na dodanu vrijednost, i od poljoprivrednika koji ne vode poslovne knjige prema propisima o oporezivanju dohotka. Otkup poljoprivrednih proizvoda od poljoprivrednika koji nisu porezni obveznici dozvoljen je gotovinskim plaćanjem, bez ograničenja pojedinačnog iznosa. Na ispravi o gotovinskom plaćanju (isplatnica, otkupni blok i sl.) obvezno se navode podaci o osobi od koje su kupljeni poljoprivredni proizvodi. No, ako se poljoprivredni proizvodi kupuju od poljoprivrednika koji je obveznik poreza na dodanu vrijednost i/ili obveznik poreza na dohodak od samostalne djelatnosti, plaćanje se mora obaviti doznakom na žiro-račun poljoprivrednika otvoren u poslovnoj banci.

Sa svih strana

Pokrenuta Internet stranica www.sukobinteresa.hr

Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa svečano je 21. travnja 2006. otvorilo svoju internetsku stranicu na kojoj je 1150 kartica o imovinskom stanju državnih i lokalnih dužnosnika.

Smatraju li građani da objavljeni podaci ne odgovaraju činjenicama mogu to prijaviti

Povjerenstvu koje će ispitati istinitost navoda, tvrdi njegov predsjednik Josip Leko.

Podaci o imovini mogu se pretraživati na četiri načina: po prezimenu dužnosnika, prebivalištu, dužnosti te po političkoj stranci kojoj dužnosnik pripada.

Prikazane imovinske kartice digitalizirani su oblik papirnatih kartica dužnosnika Republike Hrvatske. Podaci se kontinuirano provjeravaju, a imovinske kartice u ovoj pretrazi mijenjaju se kada dužnosnici prilože kartice na "Datum stupanja na dužnost" i na "Datum bitne izmjene".

Godišnji izvještaj o radu za 2005. godinu

Nacionalna zaklada je 12. travnja 2006. na konferenciji za novinare predstavila Godišnji izvještaj o radu za 2005. godinu, koji je 31. ožujka 2006. upućen na usvajanje Vladi Republike Hrvatske i Hrvatskom saboru.

Izvještaj sadrži pregled unaprjeđenja sustava kvalitete djelovanja Zaklade, pregled programa koje provodi Zaklada, Račun prihoda i rashoda za 2005. godinu, popis 252 financirane inicijative, projekta, institucionalne potpore, istraživanja, te popis 10 projekata odobrenih u okviru CARDS programa.

Nacionalna zaklada je prvi domaći javni donator koji novčane potpore i ugovoranje suradnje s organizacijama civilnoga društva dodjeljuje iz sredstava državnoga proračuna, dijela prihoda igara na sreću, te iz međunarodnih izvora među kojima je i CARDS program Europske komisije.

Sredstva koja je Nacionalna zaklada uprihodovala u 2005. godini iznosila su 27.142.298,08 milijuna kuna. Ukupna sredstva uložena u građanske inicijative, projekte i programe organizacija civilnoga društva kao i u istraživanja, edukativne programe, stipendije i međunarodnu suradnju organizacija civilnoga društva iznose 17.881.119,18 kuna. Većina iznosa od 3.854.511,35 kuna uloženi u obavljanje djelatnosti Zaklade pokrivena su sredstvima iz međunarodnih izvora.

Okrugli stol "Komuniciranje Europe građanima - uloga organizacija civilnog društva"

Okrugli stol pod nazivom "**Komuniciranje Europe građanima - uloga organizacija civilnog društva**", koji su upriličili **Institut za međunarodne odnose i Nacionalna zaklade za razvoj civilnoga društva s Uredom UNDP-a u Hrvatskoj**, okupio je više od stotinu predstavnika organizacija civilnog društva iz Hrvatske, predstavnika državnih tijela i stranih veleposlanstava i organizacija u Republici Hrvatskoj.

Predavanja su održali: g. **Vincent Degert**, šef Delegacije Europske komisije u RH, gđa **Helga Konrad** - veleposlanica Republike Austrije u Hrvatskoj, g. **Mario Horvatić** - pomoćnik ministrice vanjskih poslova i europskih integracija, gđa **Vesna Pusić** - potpredsjednica Hrvatskog sabora i predstavnica Nacionalnog odbora za praćenje pregovora o pristupanju RH Europskoj uniji. Sudionici sastanka razgovarali su o ulozi organizacija civilnog društva u provedbi Komunikacijske strategije za informiranje hrvatske javnosti o EU i pripremama za članstvo koju je Sabor RH usvojio 27. siječnja 2006. Isto tako, vodila se rasprava i o načinima uključivanja i davanja doprinosa organizacija civilnoga društva RH procesu savjetovanja o Bijeloj knjizi o europskoj komunikacijskoj politici, koju je početkom godine usvojila Europska komisija.

Vlada usvojila Nacionalnu strategiju stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva

Radna skupina za izradu Nacrta prijedloga nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva Cvjetana Plavša - Matić uputila je 23. svibnja 2006. godine Nacrt prijedloga strategije potpredsjednici Vlade Jadranki Kosor te predstojnici Ureda Vlade Republike Hrvatske za udruge Jadranki Cigelj.

Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj 12. siječnja 2006. donijela je Odluku o osnivanju Radne skupine za izradu Nacrta prijedloga nacionalne strategije za razvoj civilnoga društva. Radna skupina odmah je otvorila mogućnost širokog savjetovanja i svekolike javne rasprave sa stručnjacima iz sva tri sektora i zainteresiranom javnošću. S istim je ciljem otvorena i internetska stranica <http://strategija.civilnodrustvo.hr>

Nakon usvojene strukture i sadržaja strategije, Radna skupina pozvala je na suradnju sve stručnjake angažirane na pisanju pojedinih poglavlja strategije.

Izradom Nacionalne strategije želi se unaprijediti postojeći i stvarati novi pravni, financijski, institucionalni, održivi i suradnički odnos s organizacijama civilnoga društva i drugim dionicima u društvu. **Strategija je podijeljena na 11 poglavlja** u kojima se analizira stanje razvoja civilnoga društva u RH, u međunarodnim okvirima i kontekstu našeg pridruživanja EU. Strategija definira vrijednosti na kojima će se temeljiti odnos vlasti i civilnoga društva, sudioničku demokraciju - temelj za sudjelovanje svih građana te organizacija civilnoga društva u procesima donošenja, provedbe i procjene javnih politika, okvir za razvoj sustava financiranja udruga, razvoj volonterstva, filantropije i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo u razvijenom informacijskom društvu temeljenom na znanju, te plan provedbe, praćenja provedbe i daljnje unaprjeđenja Vladine/državne politike.

Posebna vrijednost ove nacionalne strategije je činjenica da je njenoj izradi zajednički aktivno pridonijelo šezdesetak sudionika iz organizacija civilnoga društva, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i tijela državne uprave, a konačnom sadržaju Strategije kroz javne rasprave dodatno je pridonijelo više od tisuću građana.

Prva europska antikorupcijska konferencija Transparency Internationala održana na Brijunima

Transparency International Hrvatska bio je domaćin Prve europske antikorupcijske konferencije Transparency Internationala, koja je održana od 26. do 28. svibnja na Brijunima.

Konferencija je okupila više od 150 sudionika iz Hrvatske i inozemstva. Iz inozemstva su došli predstavnici 34 ogranka Transparency Internationala iz Europe i Središnje Azije, od Irske do Mongolije, a iz Hrvatske sudionici brojnih tijela javne vlasti. Tijekom trodnevne konferencije održan je niz predavanja o različitim iskustvima u suzbijanju korupcije na svim razinama.

Svečanom otvaranju nazočili su potpredsjednik hrvatske Vlade Damir Polančec, ministrica pravosuđa Ana Lovrin, ravnatelj Središnjeg državnog ureda za upravu Antun Palarić, voditelj Delegacije Europske komisije u Hrvatskoj Vincent Degert, voditelj misije Organizacije za europsku sigurnost i suradnju Jorge Fuentes, veleposlanica Australije Ann George, veleposlanica Belgije Marie-Jeehanne Roccas i veleposlanica Norveške Elisabeth Wallas, te zamjenik veleposlanika Nizozemske Joost Klarenbeek.

Na konferenciji je bilo dosta riječi o aktualnim problemima, primjerice o sukobu interesa, financiranju političkih kampanja, siromaštvu i korupciji. Predavanje pod nazivom "Trenutne antikorupcijske inicijative u Hrvatskoj" održala je ministrica pravosuđa Ana Lovrin. O inicijativama za suzbijanje korupcije govorili su predstavnici gospodarskoga sektora i tijela državne uprave.

Za udругu Krijesnica

"Krijesnica" je udruga koja se bavi pružanjem pomoći djeci i obiteljima suočenim s malignim bolestima. Ideja za osnivanjem takve organizacije potekla je od roditelja i medicinskog osoblja Onkološkog odjela Klinike za dječje bolesti Zagreb, a temeljila se na potrebi za boljom i češćom komunikacijom među roditeljima koji su se suočili s ovako teškim iskustvom. Tako su članovi ove udruge roditelji čija djeca se trenutno liječe na Onkološkom odjelu Klinike za dječje bolesti Zagreb, ali isto tako i roditelji čija djeca su uspješno završila liječenje.

Tijekom svibnja ove godine Hrvatska radio-televizija organizirala je veliki humanitarni spektakl "Derbi" kojem je bilo cilj pomoći udruzi. Humanitarna akcija tekla je tako što se pozivom na donatorski telefon i uplatama na žiroračun 2360000-1101481616 prikupljao novac za opremanje cjelovitog rehabilitacijskog centra za oboljelu djecu. Naime, u nas još ne postoji prikladan prostor gdje se, na načelu "dnevnog boravka", mogu zajedno okupljati roditelji i djeca koja su trenutačno na liječenju, dakle obitelji kojima je potrebna psihološka i druga stručna pomoć. Tako organiziran rehabilitacijski centar postao bi središnja točka sustavne psihosocijalne brige za oboljelu djecu i njihove obitelji u Hrvatskoj.